

KANICA ME BAIBUL

(Acholi)

**Ki Bot
J.C.Choate**

**Lucoc gubedo dul me
World Literature Publications
Winona, Mississippi**

© Copyright, World Evangelism Publications

Printed 2023 - 5000 copies - Acholi - Uganda & South Sudan

InDesign Layout: Shane Fisher

**Translating and Proofreading Team:
Oyoo Nixon Morris, Komagum Daniel, Okot Bosco Anthony**

**Contact:
Oyoo Nixon Morris**

**Mailing address:
Country: Uganda
Northern Current district of residence
Adjumani Pagirinya Village**

Pagirinya Church of Christ

**Email: nixonmorris@gmail.com
Phone no.: +256782918861
WhatsApp no.: 256786666444**

**Printed by
World Evangelism Publications**

Websites:

**www.worldangelismmedia.com
www.worldangelismlibrary.org
www.gospelgazette.com
www.worldangelism.org**

BOC MA TYE IBUK

Pwony me acel [1]: Tyen lok me Kanica.....	4
Pwony me ariyo [2]: Bino pa Kanica.....	7
Pwony me adek [3]: Acaki pa Kanica.....	10
Pwony me angwen[4]: Lanyut pa Kanica.....	14
Pwony me abice[5]: Nying pa Kanica.....	17
Pwony me abicel [6]: Yubbu Kanica.....	20
Pwony me abiro[7]: Donyo i Kanica.....	24
Pwony me aboro[8]: Woro pa Kanica.....	27
Pwony me abungwen[9]: Tic pa Kanica.....	30
Pwony me apar[10]: Rippe pa Kanica.....	34
Pwony me apar wi acel[11]: Yeyo pa Kanica.....	37
Pwony me apar wi ariyo[12]: Lok mukato pa Kanica.....	40
Pwony me apar wi adek[13]: Kanica ikare ni.....	44

PWONY ME ACEL [1] TYEN LOK ME KANICA

Ngat mo pe twero kwero ne ni Baibul loko ikom Kanica. Ento Kanica pa anga? Kanica mani? Kanica ma nining? Lapeny magi ki mukene mapol ata ki bigamo ne i anyim. Ento kombedi wamito niang Kanica obedo gin ango?

Wacak ki nyuttu ngo ma pe obedo en. Kanica kit ma gititto kwede i Baibul pe obedo Katolika, Protanti, onyo Lujudaya. Pe obedo dull dini ma opoke mapat pat, dull dini ma guribbe, onyo dull mupoke mapat pat. Pe obedo dull pa lucungu i wibyer, ento dull ma giribbe dok gitiyo kacel, Pe obedo ot me ribbe pi jami me lobo. Ka pe obedo magi ci dong no obedo ngo?

Pol pa dano pe gi ngeyo Kanica pien pe gi ngeyo ni obedo ngo. Adada, pe giniang yuppe, ber-ne, onyo ticce. Ento Baibul wacci wa kama leng ngo ma en obedo, Tyen lok Kanica oa ki i leb Grik “Ekklesia” ma tyen lokke ni “jo ma gilwongo gi” Dong Kanica obedo kom pa dano ma gilwongo gi, Jo ma gilwongo gi woko ki i lobo i ker pa Wod pa Lubanga [1 Jo Kolocai 1:13]. En obedo kom me cwiny pa Kricito [1 Jo korint 12:27], Tye ki jo ma guye Kricito [Jo Ibru 5:8-9], En aye ma olarro kadok omedo gi i Kanica ne [Mara-ko 16:16, Tic pa lukwena 2:47]. Kit yoo me ketto ne mukene, Kanica tye ki lulub Kricito.

Tyen lok Kanica onen i yoo ariyo i Baibul. Me acaki, giloko pire pi nonge ne kaka ducu. Meno aye ngo ma Kricito obedo Kwede i tamme ma omiyo en owacci,”dong awacci ni in i Petero ma telokke ni patta, ci abimiyo lwak jo muye an gicung i kom patta man, tekko me too pe bitwero loyo ne.”[Matayo 16:18]. Tye wang dull mapol kama tyen lok Kanica gitiyo kwede iyoo marom, i lok ikom Kanica pi nonge ne i kabedo ducu. Man aye kamo keken kama Kanica obi nonge iye i wilobo ni, ka en obedo Kanica me Baibul, nongo en obedo Kanica ma Kricito ocikke me yubbu ne. Me ariyo, gilokko pire iyoo me rwom ma piny. Me lapore, i kare ma Paulo ocoyo bot Kanica me Roma, dok loko pi gang woro ma pol, en owacci, “Kanica pa Kricito omoto wu” [Jo Roma 16:16]. En pe obedo kalok pi wel me Kanica, i kit me dini ma opokke mapat pat, ento obedo gang woro ma tino tino pa Rwot.

Me medo niang, wanongo ni gin acoya oloko ikom Kanica me Korint, Kanica me Epeco, Kanica me Philipi ki mapol ata [1 Jo Korint 1:2, Jo Epeco 1:1, Jo Philipi 1:1]. Magi ducu nyweno wii dano mogo pien gitye ki kit yoo me dull pa ludini mupokke mapat pat. Dong pe i twero kwano pi acakki pa dull dinni mupoke mapat pat ilok pa Lubanga. Me mede anyim ki lokke, tye

ki gang woro mapat pat ma gilokko pire ki dong gang woro acel acel obedo Kanica pa Rwot ki i kabedo acel acel, ento gin weng gi ribbo Kanica me nonge kabedo ducu. Bedo yot ka giwekko lok me dini mapat pat cidong gidok i Baibul kaneno kit ma Rwot omiyo kwede Kanica.

Wek okony wa i niang tyen lok me Kanica, myero wii wa opo ni gin acoya me Baibul loko ikit ma Kanica tye kwede.

01. Kom pa Kricito. En aye kom me cwiny pa Kricito, ki Kricito macalo lawiye [Jo Epeco 5:23]. Tye ento kom acel [Jo Epeco 4:4]. Ki dong kom acelli en Kanica acelli [Jo Kolocai 1:18].

02. Lu-Ot pa Lubanga. Tyen lok me ot ki i gin acoya nyuttu anywali, ma miyo waniang ni Kanica obedo anywali pa Lubanga [1 Temceo 3:15]. Paulo owacci, ot pa Lubanga obedo Kanica pa Lubanga ma kwo. Lubanga en Won dok wan Lutini ne [Jo Galatia 3:26-27, Jo Epeco 1:3].

03. Ker pa Lubanga. Ker yero Luker, Pimeno Kricito en Rwot [Niyabo 17:14] Ento me bedo Laker, Ker myero obed tye kombedi, dok otime [Tic pa lukwena 8:12]. Wan aye wabedo dulle, wilobo aye obedo wang ocone dok gicikke manyen aye obedo cikke. Man aye Kanica [Matayo 16:18-19].

04. Poto olok pa Rwot. Kricito aye olok dok Lukricitayo gubedo jange [Jon 15:1-8]. Tam kany tye me tic i poto olok ki me nyako nyige bot Rwot.

Kanica tye kit ma gilokko pire. Dong kwan jami magi ma lube ki gin acoya dok inen piri keni. Ka ineno Kanica i kit ma Lubanga oyubbu ni myero inen kwede ni, ci tami duc obilokke dok wa kwoni bene.

Lapeny

Lung lagam ma tye atir.

01. Baibul loko pi Kanica.	kakare	Pe kakare.
02. Kanica obedo Katolika.	kakare.	Pe kakare.
03. Dano mapol giniang Kanica.	kakare.	Pe kakare.
04. Tyen lok Kanica gitiyo kwede i kit yoo acel i Baibul.	kakare.	Pe kakare.
05. Kricito owacci ibi yubbu Kanica ne.	kakare.	Pe kakare.

06. Kanica abiro me i Acia giporo gi ki dull dini abiro mapat pat.

	kakare.	Pe kakare.
07. Kanica obedo kom pa Kricito.	kakare.	Pe kakare.
08. Kom tye acel.	kakare.	Pe kakare.
09. Kricito aye obedo lawi Kanica.	kakare.	Pe kakare.
10. Ker pwod obi bino.	kakare.	Pe kakare.

Mii lagam ma rwatte.

- 01. Coo gin ma pe obedo Kanica.....
- 02. Ki i tyen lok mani me Grik ma Kanica oa ki iye?.....
- 03. Kanica tye ki ngo?.....
- 04. I kit tyen lok ariyo mani ma Kanica gitiyo kwede?.....
- 05. Anga ma owacci ibi gedo Kanica ne?.....
- 06. Ogedo adii?.....
- 07. Kom tye adii?.....
- 08. Kanica abiro me i Acia obedo mani?.....
- 09. Anga ma obedo Rwot pa Rwodi?.....
- 10. Ngo ma watimo i poto olok pa Rwot?.....

Mii tyen lok ma cek.

- 01. Ekklesia.....
- 02. Kom pa Rwot.....
- 03. Ot pa Lubanga.....
- 04. Ker pa Lubanga.....
- 05. Poto olok pa Rwot.....

PWONY ME ARIYO [2] BINNO PA KANICA

Kanica pe obino me bedo tye pi nino acel. Ki yubbu pire, ki tucu pire dok ki yubbu. Baibul onyuttu magi ducu kama leng.

Me acakki, Kanica obedo tye i yub pa Lubanga. Paulo otucu pire bot luyeyo me Epeco. En owacci, “myero gipwo Lubanga, Won Rwotwa Yecu Kricito, pien i Kricito dong omiyowa kit gum me cwiny ducu ma tye i polo. En oyerowa wa con i Kricito ma pud peya ocakko keto lobo, wek wabed jo maleng labongo balmo i komwa pimar mere. Lubanga pi mitte kene nongo dong oyubu con ni wan myero wabed lutino ne pi tic pa Yecu Kricito. En otimo man wek wapak motte me kica me deyo ma dit ma en omiyo ki wan pi wode ma en maro” [Jo Epeco 1:3-6]. Myero inge ni en loko pi Kanica ma tye i Epeco dok owacci Lubanga oyero gi mapwud lobo pe ocakke. Meno nyuttu ni Lubanga obedo katamo pi Kanica mapwud lobo pe gicweyo. Meno aye, obedo katamo pire i kare meno, pimeno ocakke i ngec pa Lubanga. Ento twerre nining me bedo matidi dok rubbu gin ma Rwot oyubbu pire wa i acakki.

Me ariyo, Kanica ki loko pire i kit me nebi i yoo mapol. Icaya owacci,”man bitimme i kare mapwud tye anyim: got me ot pa Rwot bicung macalo got mabor ma kato godi ducu, borre bikato cere ducu; rok ducu gibimol gicito iye, dok lwak lurok mapol gibibino gibi wacci, wubin, waitu iwi got pa Rwot, i ot pa Lubanga pa Yakobo; wek en opwony wa ki kit mere, kawak walub yoo mere. Pien cik bia ki i Cion, lok pa Rwot bia ki i Jerucalem” [Ic-aya 2:2-3]. Joel owacci, “lacen abi miyo Cwiny mera Maleng i kom jo ducu; litino awobe wu ki anyira wu gibi titto lok pa Lubanga, jowu mutii gibi leko lek, awobe wu gibineno gin anyutta. I kare meno abimiyo Cwiny mera wa i kom lutic ma coo ki ma mon” [Joel 2:28-29]. Dok Daniel otuccu kama leng ni, “dok i kare pa luker meno Lubanga me Polo bi keto ker mukene ma riï nakanaka ma pe gitwero balone, kadi dit me locce bene pe gibiwekko i cing rok mukene. Ker meno ma nyen-ni bituru ker magi ducu ngido gi woko matitino, ci tyeko gi woko ducu, en aye dong bicung bedo matwal” [Daniel 2:44]. Dong myero wabin i kit me agiki ne.

01. Ker kibi cakone inino me agiki .
02. Kibi cako ki i wigot.
03. Wilobo ducu gubicitto iye.
04. Rwot bi onyo Cwiny mere ikom jo ne ducu.
05. Kibi cakone i nino me angwen me loc lobo.

06. Obi mwonyo ker mukene ducu ka obicung matwal.

Kombedi, kakwene ma magi ducu ocobe iye? Kwan Tic pa lukwena 2.

Me adek, Kanica giciko pire. Jon owacci onongo dong onyiko cok. [Matayo 3:2] Meno nyuttu ni en tye cok onyo cok kibi cakone. Kricito ociko,”dong awacci ni in i Petero, ma telokke patta, ci abimiyo lwak jo muye an gicung i kom patta man, teko me too pe bitwero loyo ne” [Matayo 16:18]. “Dok oloko botgi, ni Adada awaciwu ni, tye jo mogo ma gucung i kin wu kany mape gibibilo too wacel, nio wang ma guneno ka ker pa Lubanga dong otyeko bino ki tek” [Marako 9:1]. “Owacco botgi ni, Yam gicoyo kitman ni, Kricito ma Lubanga oyero omyero onen can, ci inino me adekke myero ocer ki ikin jo mutoo, dok myero gitit lok ikom ngut ma kelo weko bal i nyinge bot rok ducu kun gicako ki i Jerucalem. Wun wucaden me lok man. Nen, abicwalo botwu gin ma Wora ociko; ento myero wubed i Jerucalem, nio ka gibiruku wu ki tek ma aa ki i Polo” [Luka 24:46-49]. Dong niang ada magi.

01. Ker onongo dong cok.

02. Kricito ocikke me yubbu ne kadibed ki too.

03. Jo munongo gitye ki Kricito gubedo makwo i kare me cake ne.

04. Obibino ki kero.

05. Gibi pwonyo lok i kom ngut ki weko bal i nying en i kin lobo ducu.

06. Bicake ki i Jerucalem.

07. Lukwena gibipong ki kero ma aa ki malo ki i boma madit me Jerucalem.

Dong alegi i gwok lok magi ducu kit macalo wadwogo me agiki i kit me acaki pa Kanica dok i bineno ni magi ducu pe okanne.

Lokke kombedi idok i Tic pa lukwena 2. Ka i timo meno, kwan mot pi cawa mapol. Lukwan Baibul ducu gi wacci Kanica ocakke i kare ni. Me mede anyim, kakare obedo i Jerucalem, kare ne obedo kare me agiki, nino pa Luker me LuRoma, kero ne obino, gititto lok i kom ngut ki weko bal bot rok ducu. Kanica obedo tye wayam con. Pimeno, Kanica ma tye i yub pa Lubanga ocakke, Nebi ma gitucu pire ducu ocobe dok gigwoko gin cikke ne.

Lapeny

Alegi imii lagam ma atir.

01. Kanica ocakke ki kwene?.....

02. Awene ma Lubanga oyero ki Kanica?.....

03. Mii nying Lunebi adek ma guloko pi bino pa ker pa Rwot?.....

04. Ker ne bicung pi kare ma rom mani?.....

05. Anga ma ocikke me gedo Kanica?.....
06. En ocike me gedo Kanica pa anga?.....
07. En owacci ibigedo adii?.....
08. Ker ne obibino ki ngo?.....
09. Ki bititto ngo i Jerucalem?.....
10. Ibi kwano kakwene me nongo acaki pa Kanica?.....

Alegi ilung kakare onyo pe kakare.

01. Kanica giyubu pire, gitucu pire, gicikko, ka dong gicakko.	kakare	Pe kakare.
02. Jon owacci ker dong cok.	kakare.	pe kakare.
03. Kanica ocakke ki i yub pa Lubanga.	kakare.	pe kakare.
04. Ker ne myero obin ki kero.	kakare.	pe kakare.
05. Kibi titto lok i kom ngut ki weko bal i nying en i kin rok ducu.	kakare.	pe kakare.
06. Kanica obicakke ki i Jerucalem.	kakare.	pe kakare.
07. Tic pa lukwena 2 titto pi cakke pa Kanica.	kakare.	pe kakare.
08. Meno obedo i kare me loc pa Luker me Roma.	kakare.	pe kakare.
09. Kare me agiki dong ocakke woko.	kakare.	pe kakare.
10. Lok ma Lunebi oloko ki gin cikke ne ducu ocobe dok gigwoko.	kakare.	pe kakare.

Alegi i tyek lok magi.

01. “Kit macalo en oyoero wan me bedo i en ma pwodi.....”
02. “Dok obi cobe i kare me.....”
03. “Lubanga me i Polo obiyubu ker ma pe obi.....”
04. “Abi cweyo.....”
05. “Dong lok i kom ngut ki weko bal omyero gitit pire nicake ki i .....”

PWONY ME ADEK [3] ACAKI PA KANICA

Ipwony wa mukato, waneno ki i buk pa Icaya 2:2,3; Joel 2:28,29 ki Daniel 2:44 ni ker pa Rwot [kanica] bi cakke inino me agiki, i Jerucalem, i bino pa cwiny maleng. Kun wilobo ducu bimol iye, dok bicung matwal. Ci Kricito ociko i Matayo 16:18, Marako 9:1, ki Luka 24:46, 49. Ni ebi gedo Kanica-ne, dok obi bino ki kero, myero gitit lok ikom ngut makelo weko bal inyinge bot rok ducu. Ka waneno ki ibuk me Tic pa Lukwena 2. Wabi nongo ni iwang dul menu gin ducu ma Lunebi oloko ocobe kakare ki dong gicike weng kigwoko-gi.

Ka wakwano Tic pa Lukwena 2, wa nongo ni Lukwena gubedo i boma madit me Jerucalem i cawa menu: “Ka nino me pentecote dong oromo, onongo gin ducu gucoke kacel i kabedo acel, cut cut woo owinye kun oa ki ipolo macalo yamo ma kodo mager opongo ot ducu kama gubedo iye ci gin mo onen bot gi macalo leb mac ma opoke, ci opye iwi ngat acel acel i kin-gi. Kadong gin ducu gupong ki cwiny maleng, ci gucako dumu leb mukene mapatpat macalo cwiny maleng omiyo gi me lokone. Onongo tye LuJudaya ma gubedo i Jerucalem. Jo ma giworo Lubanga ma gua irok ducu matye iwi lobo. Ka woo meno owinye, lwak ducu gucoke kun wigi ocung woko, pien onongo ngat acel acel winyo gi ka giloko leb tugi kikome” [Tic pa Lukwena 2:1-6].

Gin acoya omede ki lok ikom lobo mapatpat ma onongo jo gi tye cawa menu, “Gin ducu guuro mape gitwero niang, ma gi loko kekengi ni, “man te loke ni ngo?” Ento jo mukene gunyerogi anyera kun giwaco ni, jo-ni gummer ki kongo vinno manyen.” Ento Petero ocung ki lukwena apar wi acel, odange ki dwan matek kun Wacco botgi ni, “Wun Coo me Judaya, ki wun Jo ducu ma wubedo i Jerucalem, ber onge lok man, dok wucik yitwu ka winyo loka. Jo man pe gumer, macalo wun wutamo, pien cawa pwod adek keken me odiko. Ento man aye lok mayam lanebi Joel oloko pire kun waci, Lubanga owacco ni, “Lacen abi onyo Cwiny mera Maleng ikom jo ducu; Litino awobe wu ki anyira wu gi bi tito lok pa Lubanga, awobe wu gibi neno gin anyuta, jo wu muti gibi leko lek. I kare meno, jo ducu ma gi lwongo nying Rwot gibi larro gi” [Tic pa Lukwena 2:12-17, 21].

I nge niang ni jami ducu ma tye katimeni onongo tye kacobo lok pa Lunebi macon, Petero ocaho tucu kwena ne; En Onyuto ni, Yecu obedo dano ma Lubanga aye onyuto botwa kun moko ki tic madito me lanyut, ki tangu, ki lanyut mapol ma Lubanga otiyo kacel kwede. I kin gi; ka dok owacco kit ma

ki cwalo kwede Kricito dok kit ma ki dyere kwede I cing luloc ma malo ka dok wugure I kom yatariya ki cing me bal, Dong onyutu botgi ni Lubanga ocero en woko, en oloyo arem me too. Me kelo tam gi en omiyo labol pa Daudi ma nyuto ni Kristo okwo, en otoo, gi yike, ocer, ka dong ocito i polo obedo i kom ker tung cing lacuc pa lubanga.

Imede-ne, en owaci, man en Yecu ma Lubanga ocero woko, wan ducu wacaden i kom lok meno ka gitinge malo wek obed i nget Lubanga yutung lacuc i kabedo me deyo, ci ogamo cwiny maleng ki bot Wonne kit mayam Lubanga ociko. Ci oonyo ikomwa gin man madong uneno dok bene uwinyo-ni. Pien Daudi yam pe ocito i polo ento en aye owacco ni: “Rwot Owacco bot Rwoda ni; bed i ngeta tung acuc i kabedo me deyo, nio ka abimiyo lukwori doko kom laten tyeni.” Myero jo me ot pa Irael ducu gunge atika ni, Lubanga otyeko keto en me bedo Rwot dok Kricito ma Lubanga oyere, en Yecu man ma wun wuguro ikom yatariya ni.” ka guwinyo man, cwiny gi oton, ci guwacco bot Petero ki Lukwena mukene ni, Utmego, wabi timo ngo? “Petero owaco botgi ni, “wungut gibatija wu, ngat acel acel ki i kin wu, i nying Yecu Kricito, wek Lubanga owek bal wu; ci wubilimo mot me cwiny maleng. Pien lok man giciko piwu ki pi litino wu ki pi jo ducu ma gitye kama boo, ma Rwot Lubanga wa bi lwongogi bote.” Kadok otito botgi lok mukene mapol, ma tucu matek dok cuku cwiny gi kun waco ni, wularre kenwu wuaa woko ki bot yalwak man mungaki, “Ci jo muye lok man en owacco botgi ni,”Gibatijagi” ci gumede inino meno jo maromo alip adek. Dok Lubanga obedo kamedo i komgi jo ma gularre nino ducu” [Tic pa Lukwena 2:32-41, 47].

I kare ma dul pwony tye kamede, Kanica pa Rwot oyabe. Wubi niang ni magi ducu otime i Jerucalem. Teko me cwiny maleng oony i wii Lukwena. Jami mutime ni obedo me cobo lok mayam con Lunebi oloko. Petero owaco ni, “ento man aye lok mayam Lanebi Joel oloko pire” (Tic pa Lukwena 2:16). Wek akala kala moo obed pe. Me mede kwede, nicake ma Lunebi guloko ni jami magi bitime i nino me agiki, ci Petero owaco ni, lok man bitime kit ma Lunebi guloko, Ci Kanica ki yabo i nino me agiki. Jo mua ki i twok lobo ducu onongo gitye inino meno, gi tito lok i kom ningut ki weko bal, kun dano ma romo alip adek (3000) guye, gularre, gi medo gi i Kanica. Ka Kricito ocako Kanica i Jerucalem i mwaka 30/33[A.D. 30/33]. Ci omede ki bedo tye pinaka.

Lapeny

Wac anga mu waco.

1. Anga muwacco ni ebi yubu Kanica ne?
2. Anga muwacco ni, “Lubanga owacci, ebi oonyo Cwiny Maleng i kom jo ducu inino me agiki?”
3. Anga muwacci, “Rwot owaco bot Rwoda ni bed i tung cinga lacuc?”
4. Anga muwacci, “wungut ka gibatija wun duc I nying Yecu Kricito pi weko balwu?”
5. Anga muwacci, “wularre kenwu ki I yalwak man mungaki?”

Mii lok me nebi magi.

1. I kare mene ma ker pa Rwot bi-cakke kwede?
2. Bicake ki I Boma mene?
3. Jo adi ma bi mol iye?
4. Bibino gi ngo?
5. Bicing pi kare ma romani?

Mii gin cike.

1. Anga ma bi yubu Kanica?
2. Bibino ki ngo?
3. Kibi tito ngo?
4. Kibi tito pire ikin lobo adii?
5. Inying anga ma ki bitito pire

Gam lapeny magi ki i buk me tic pa Lukwena 2.

01. Aga mugamo cwiny maleng?
.....
02. Ngo ma nyuto tyenne?
.....
03. Petero okelo tam pa dano nining me-ye ni Kricito aye latin pa Lubanga?
.....
- 04(a). Lapeny ango ma dano gupeny?
.....

(b). Lagam ango ma ki gamo?

.....

05. Anga ma omedo jo mularre I Kanica?

.....

Tit tywen lok magi.

01. Kanica.

.....

02. Lok me nebi.

.....

.....

03. Pentecote.

.....

.....

04. Ningut.

.....

05. Batija.

.....

PWONY ME ANWEN [4] LANYUT PA KANICA

Itwero yupe nining me nongo larremi murweny pi kare malac? I kit tye ne, iguru lanyut weng ka i cakko yenyo ne. Nio wang ma inongo ngat ma tye ki lanyut ma rwate ki ma iguru-ni, itwero ye-ni en aye ngat ma itye ka yenyo ni? Kit macalo kanica tye mapol iwi lobo ni. Ngat mo twero ngeyo nining ni man aye ma atir, nyo ada? Ngat mo twero twero ngeyo nining ni man aye Kanica pa Kricito? Omyero igur lanyut ducu mapatpat kadok ipor ki Kanica mapatpat. Nikwanyo wangma inongo acel ma rwate ki lanyut ducu kadong itwero bedo ki ada ni inongo ma attir ne. Dong lanyut ango me ngeyone? Dok nonge kwene? Baibul aye lagam.

01. Kricito ocake kanica. “Dong awaco ni in I Petero, ma teloke ni pata, ci abimiyo lwak jo muye an gicung ikom pata man, kun teko me too pe bitwero loyo ne” [Matayo 16:18].

02. Tye ki acakine i Jerucalem. Man nonge ibuk pa Luka 24:45-49 dok i Tic Pa Lukwena 2:5.

03. Nino me acaki obedo imwaka A.D. 33. Man obedo i Tic Pa Luwena2, ma Kanica ocake inino Pentecote.

04. Kanica oruku nying Kricito. I loko pi dul luyeyo mapol, Paulo ocoyo, “Kanica pa Kricito omoto wu” (Jo Roma 16:16). Ka omede kun loko ikom Kanica me Korint, “wun aye wubedo kom pa Kricito ki dul mapatpat.” [1 Jo Korint 12:27]. Ento kom obedo ngo? En Kanica. [Jo Epeco 1:22, 23].

05. Lwake ducu gilwongo gi ni Lukricitayo. Nying Lupwonye ne gikwongo lwongo ni jo pa Kricito ki i Antiokia [Tic Pa Lukwena 11:26]. Ka Agripa owacco bot Paulo ni, itamo ni iloka adok laKricito [Tic Pa Lukwena 26:28]. Ento ka ki keto can ikom dano mo pi bedo ngat muye Kricito, lewic pe myero omake, ento omi deyo bot Lubanga pi lwonge ki nying meno [1 Petero 4:16]. I agiki, wiyi opo, petye larre mo ingat mukene, pien petye nying mo mukene iwi-lobo man ma ki miyo ki wan dano ma myero wa larre iye. [Tic Pa Lukwena 4:12].

06. Kricito en aye wic. En aye wic, ki jo muye en gubedo kome. En obedo acaki, en mukwongo cer ki ikin jo mutoo wek itel yo ikin jami ducu. [Jo Kolocai 1:18].

07. Tye ento acel. Kom tye acel, Cwiny Maleng bene tye acel, kit macalo gen bene tye acel ma Lubanga olwongo wu iye. [Jo Epeco 4:4]. Ento kom obedo gin ango? En obedo Kanica [Jo Kolocai 1:18]. Don kaccer kom tye acel, man en aye Kanica acel.

08. Tye kit me donyo i Kanica. Magi aye, niye [Jo Ibru 11:6], ningut [Tic Pa Lukwena 17:30], tucu niye [Jo Roma 10:9, 10], batija [Marako 16:16]. Cutcut ka ngat mo olarre, ki mede I Kanica [Tic Pa Lukwena 2:47, Jo Roma 6:3, 4, Jo Galatia 3:26,27, 1Jo Korint 12:13]. Pwonyo ni gibatija-in I Kricito ki i Kanica ne niwok ka ilubo cik magi, in igin anywala I Kanica onyo I Ker [Jon 3:3-5].

09. Woro me Kanica tye pire kene. Lukricitayo myero gugure ini-no me acaki me cabit [Tic Pa Lukwena 20:7], ka wer, [Jo Epeco 5:19] ka lega, [Tic pa Lukwena 2:42] ka pwonye, [2 Temceo 2:15] me camo kom pa Rwot, [Tic Pa Lukwena 2:7] dok ka mic [1 Jo Korint 16:2].

10. Pwony me Kanica ducu tye i Baibul. Giye labongo medo mo nyo kwanyo mo, [Niyabo 22:18, 19]. Baibul en aye buk acel keken me pwony pa Kanica. Buk mukene onyo pwony mukene pemitte.

11. Yubo Kanica omyero oa ki iyub pa Lubanga. Kricito en aye wic, [Jo Epeco 5:23]. Dong kaworo acel acel omyero obed ki Ludongo ki lumikony ma loyo wigi, [1 Temceo 3, Tito 1]. Kanica pa Rwot petye ki lawiye mo i wilobo nyo gang kal gi mo madit i wilobo.

12. Dog tic pa Kanica poto i dul adek. Tice me tito lok, [Marako 16:15, 16]. Me konyo lupeko, [Jo Galatia 6, Yakobo 2], ki dong me jingo lwak, [Jo Ibru 3:12-14].

13. Lukricitayo acel acel omyero gubed ki kwo ma rwatte ki kwo pa Lukkricitayo. Pe watwero maro lobo [1 Jon 2:15, Yakobo 4:4], ento omyero wanyak nyik me Cwiny [Jo Galatia 5:22-23], luyeyo keken ma gibinongo lalukana me kwo [Niyabo 2:10].

Magi aye lanyut mogo me Kanica, magi aye gikwanyo ki i kit me Baibul. Por Kanicani ki magi; me labolle, kwan angwen me acaki. Penye keni, “anga ma ocako Kanicana?” Kricito aye mucako, kede ngat mo? Dok penye ni, “Kanicana mono ocake ki kwene? Acaki ne mono ocake ki i Jerucalem, nyo ki kamo keken?” Mede ki lapeny ni, “Kanicana ocake awene?” Ka onongo ocake inge mwaka AD. 33. pe bibedo pa Rwot? Me agiki, penye kekeni ni, “Kanicana mono ruku nying ango?” Ka pe nying pa Kricito, ci bibedo pa Kricito ninig? Dok myero imede, ento magi tye muromo me konyi me neno ka Kanicani obedo pa Rwot onyo pa dano. I twero poro Kanica mukene ki lanyut magi me ngeyo ne kono obedo pa Lubanga onyo pe. Ageno ni itwero neno apokapoka kace itye ki ada ikomi. Ka inongo ni Kanica ma itye iye ni pe obedo Kanica ma atir me Baibul, ci akwayi me wekone anged, pwony ada, lub en, dok myero ki medi i Kanica wek ikwan lok pa Lubanga. Ci ibibedo I acel ma nilarre nonge iye.

Lapeny

Mii lagam matye atir.

01. Itwero nongo larem murweny pi kare malac nining?.....
02. Tye dul dinni me Kanica ma opoke mapatpat iwilobo ni?.....
03. Ngatmo twero ngeyo ne nining ni mani ma atir?.....
04. Lanyut me ngec nonge kwene?.....
05. Anga ma ocakko Kanica?.....
06. Ocake ki kwene?.....
07. Ocake awene?.....
08. Mii nyinge?.....
09. Kom obedo gin ango?.....
10. Kilwongo dule ni ngo?.....
11. Anga ma tye lawi Kanica?.....
12. Kanica tye adii?.....
13. Mii kit yoo me donyo I Kanica?.....
14. Itwero donyo I Kricito ki Kanicane nining?.....
15. Coo kit yoo me woro Lubanga?.....
16. Pwony me kanica obedo gin ango?.....
17. Tit jami ma Kanica acel acel omyero obed kwede?.....
18. Mii tic adek pa Kanica?.....
19. Kit kwo ango ma myero Lukricitayo gubed kwede?.....
20. Anga ma bigamo Lalukanna me kwo?.....
21. Kanica twero bedo pa Rwot, ka dano aye mucako?.....
22. Kanica twero bedo pa Rwot, ka pe tye ki acakine i Jerucalem?.....
23. Kanica twero bedo pa Rwot,ka ocake inge mwaka AD. 33.?.....
24. Kanica twero bedo pa Rwot, ka lwake pe guruku nying Kricito?.....
25. Ka ilarre, Kricito bimedi I Kanica mani?.....

PWONY ME ABIC [5] NYING PA KANICA

Ka Kanica tye ma lubbe ki gin acoya, myero obed ki nying ma lubbe ki gin acoya. Ento tye Kanica mapol ma dano aye ocakogi dok ki kit me lwongogi. Man obino nining? Nying mukene eni gicako me miyo woro bot jo mucako gi, macalo “Ludaran”. Gin mukene gi ilo pwony ma calo batija nyo kit yo me tiyo tic pa Rwot. Gin mukene giworo nino macalo Pentecote onyo Cabato. Pwodi mukene giketo mitigi ikom yub me kit me tela ki kit me lubo tic pa jo madongo me Kanica. Ento meno ki magi ducu ma giloko pire ni, loko ikom deyo, pak ki woro matye ikom Kricito kadok miyo bote nying, rwom, ki lanyut ma ocakke ki bot coo.

Rwom ki nying ma dano aye gumiyo, rac pi tyen lok mapol. Me acaki gi kelo apokapoka kama Lubanga pe oyubu pi kelo apokapoka iye. Meno poko dano. Gin gi kwero lega pa Kricito kit ma gicoyo kwede ibuk pa Jon 17. Ka en olego ni myero wabed acel. Me ariyo, ki kwero gi gin acoya. [1 Jo Korint 1:10-17]. Lakwena Paulo onyutu botgi bal me ruku nying dano, man poke ikin dul pa Luyeyo. Me adek, nying pa dano ki-lokko me-kaka pa Rwot. Kun wakwano ma lube ki nying pa Kricito, “pe tye larre mo ingat mukene, pien pe tye nying mo mukene iwiloboni ma gimiyo ki wan dano ma myero walarre iye.” [Tic Pa Lukwena 4:12]. Me angwen, nying ki rwom ma dano aye ocakko, tye ka rwenyo, ka rupu, dok tye ka kelo tam marac ikin dano ma pe guye Kricito. Girwenyo yeyogi. Me abic, giweko dano ma rukugi, ki dano ma gulokke woko ki I Kricito pi gin, weko girweny. Piman, gin giracu dok lubalo.

Madok ikom Kanica, Kricito ocikke me gedone. [Matayo 16:18] Lokko ni en owilo ki remone [Tic Pa Lukwena 20:28], dok en aye lalarr ne. [Jo Epeco 5:23]. Dok en tye lawiye, [Jo Kolocai 1:18]. Pore ni myero wuruk nying en me woro lacakone, Lacwec, Lalar, kadok wic. I kare ma Paulo ocoyo bot Kanica ma I Roma, ocwalo kacel ki mot pa Luyeyo matye ikabedo ne, en owacci, “Kanica pa Kricito omoto wu” [Jo Roma 16:16]. I lok bot Kanica ma tye I korint, en owacci, “kombedi dong wun wudoko kom Kricito, ki dul acel acel” [1 Jo Korint 12:27]. Dong macalo kom aye Kanica [Jo Epeco 1:22, 23] en onongo loko pi Kanica pa Kricito dok kilwongo ni Kanica pa Lubanga. [1 Jo Korint 6:9], I ker pa Kricito [Jo Epeco 5:5], ker pa Wode [Jo Kolocai 1:13], ki ker pa Rwot [2 Petero 1:11], ki Kanica [Tic Pa Lukwena 13:1], Kanica pa Lubanga makwor [1 Temceo 3:15], Kanica pa latin kayo [Jo Ibru 12:23], ki mukene mapol.

Ci Kanica dong pe myero kilwong ki nying ngat mo mapat nyo ki lag-

ony mapat. Tung cel, dong omyero wupo ni ma pa Lubangani en bene pa Kricito dok bibedo kit meno. Dok nying magi tye pi Kanica ma Kricito ogedo. Ka onongo pe Kanica pa Kricito, ci twero bedo Kanica pa anga? Me medde anyim, ki nying magi ducu, ki lagonye, nen calo ngatimo tye ki cwiny me aa woko ki ipwony pa Lubanga, me yero nying Kanica pa Rwot mukene. Dong omyero wabed ki Baibul dok walwong Kanica kit ma Baibul lwongo kwede. Ci wabi bedo atir.

Ki nying pa dul me Kanica, gin acoya oloko atir iye bene. Me cakko kwede, Lanebi Icaya owacci, Lubanga bimiyo bot jo-ne nying ma nyen [Icaya 62:2]. Paulo onywalo nying meno mwaki mapol anged [Tic pa lukwena 9:15] ento pe kibimiyone wang ma lurok gunongo kare me mwole I Lubanga. Magi ducu ocobe I Antioka me Ceria. I kare ma lupwonyene ki lwongogi kwede me acaki ni “Lukricitayo” [Tic Pa Lukwena 11:26]. Lacen wakwano kama Paulo obedo ka pwonyo kwede rwot Agripa, en ogamo kun wacci, “Agripa owaco bot Paulo ni, itamo ni iloka adok lalup Kricito pi kare manok mo kuman?” [Tic Pa Lukwena 26:28]. Me agiki, wakwano kama Petero owacci, “ento ka giketo can ikom dano mo pi bedo ngat muye Kricito, lawic pe myero omake, ento omi deyo bot Lubanga ki nying meno.” [1 Petero 4:16].

Ci dong tye atir kamaleng ni, lu-lup kor Kricito I kare me cik manyen gubedo Lukricitayo dok Lukricitayo keken. Rwot lego wa ni omyero wabed kumeno bene ikareni. Ka waruku nying ki rwom I nying Kricito nyuto ni wan pe Lukricitayo me ada. Nying ni Lukricitayo ni poko wan ki ikin jo me lobo dok meno aye gin ma Rwot mito.

I nying Kanica ki lwake, nying Kricito myero ki il malo. Pingo? Pien obedo nying me dog gang. [Jo Epeco 3:14,15] Nying madit maloyo nying ducu. [Jo Pilipi 2:9-11], dok I nying ma myero ki nong nilarre iye [Tic Pa Lukwena 4:12]. Ci dong, myero waye inying Kricito [1Jon 5:13]. Tuc nying meno [2 Temceo 2:19], ngut dok gibatija yin I nying meno [Tic Pa Lukwena 2:38], wuripe iworo nying meno [Matayo 19:20], tii duc inying en [Jo Kolo-cai 3:17], wek wanong kwor mapetum inying en [Jon 20:30, 31].

Dong me mede kwede ingec wa, adada ngatimo twero wacci, pe tye gin mo inying. Pe tye nilarre inying dok i rwom pa dano, ento dano ma oruku birweny woko. Tung cel, nilarre tye inying Kricito keken.

Lapeny

Tyek lapeny magi.

01. “Kanica myero obed ki nying me gin acoya ma aa ki.....
- .....
02. “Nying ki rwom ma dano ocako obedo.....
03. “Lega pa.....” kok pi.....
04. “Dong wubedo.....
05. “Lubanga bimiyo bot jone.....

Lung lagam ma rwatte.

01. Myero Kanica obed ki nying me igin acoya, wek orwate ki gin acoya?

	Eyo.	Ku.
--	------	-----
02. Nying ki rwom ma dano miyo mono rac?

	Eyo.	Ku.
--	------	-----
03. Ento larre mono tye inying Kricito?

	Eyo.	Ku.
--	------	-----
04. Rwot mono mito-ni wan waruk nying marom ikare ni?

	Eyo.	Ku.
--	------	-----
05. Ngatmo mono twero pako Rwot ka pe oruko nyinge?

	Eyo.	Ku.
--	------	-----

Mii lagam ma tye atir.

01. Nying ma dano aye ocako gigu ocake nining?.....
02. Mii tyen lok ma omiyo nying ki rwom ma dano aye ocako pe tye atir?.....
- .....
03. Ngo ma Kricito olego pire?.....
04. Tit ngo ma Paulo otimo ikare ma onongo Utmegine gitye kapoke idul mapatpat?.....
05. Pingo Kanica ruku nying Kricito?.....
06. Tit Jo Roma 16:16?.....
07. Kom pa Kricito obedo gin ango ibuk pa 1 Jo Korint 12:27?.....
08. Mii nying Kanica mogo?.....
09. Ka onongo Kanica pe obed pa Kricito ci bedo pa anga?.....
10. Lwak me Kanica onongo kilowngogi ningo?.....
11. Ryer wang dul adek ma loko ikom nying Lukricitayo?.....
12. Rwot weko wan wabedo gin ango ikareni?.....
13. Opore mono me bedo kit Lukricitayo mogo ni?.....
14. Pingo wa ilo nying Kricito malo?.....
15. Myero watim ngo inying Kricito?.....

PWONY ME ABICEL [6] YUBBU KANICA

Kricito ocaiko Kanica [Matayo 16:18]. Kanica meno tye ki jo ma gilwongogi woko, ki i wilobo [Jo Kolocai 1:13, 14], tye pi jo mularre [Tic Pa Lukwena 2:47], obedo dul kome me cwiny [Jo Kolocai 1:18] tye ento acel [Jo Epeco 4:4].

Kit macalo Kanicane nonge kaweng, tye ki gang woro mapatpat maromo miya ki alip. Dok gang lega acel acel tye ki luyeyo mapol. Man nyutu ni tela me Kanica tye irwom ma lapiny, pe-tye irwom mamalo, dok petye pi lobo mapatpat. Iyo mukene, Kanica pa Rwot pe tye ki lawiye ilobo kany dok gang kalle bene.

Gin acoya pwonyo ni Kricito aye lawi Kanica. Kong dong wanen wang dul magi, “Lubanga dong oketo jami ducu ite-twer pa Kricito wek olo, dok omiye bot lwak jo muye en wek en obed macalo wic, kun loyo jami ducu maber. Lwak jo maguye Yecu gin aye kom Kricito, ma omiyo en opong otum maber woko licwic, kun Kricito bene opog I jami ducu ma I kabedo ducu” [Jo Epeco 1:22, 23]. “Pien laco obedo lawi dakone, macalo Kricito en aye lawi lwak muye en, en bene Lalargi; gin lwak meno aye kome” [Jo Epeco 5:23].” En aye wic, ki jo muye en gubedo kome. En obedo acaki, en mukwongo cer ki ikin jo muto, wek etel yo ikin jami ducu.” [Jo Kolocai 1:18]. Ento wang dul man pwonyo ni ngo? Kit macalo giwaco ni, Kricito en aye lawi kom, ma en obedo Kanica. Tye wic adii? Acel keken, dok Kricito en aye acel meno, pe onywako rwom meno ki ngat-mo.

Kit macalo Kanica tye ki dul gang woro mapol, Kricito en aye lawi Kanica, meno nyuto ni en aye lawi Ka-woro onyo Kanica ducu, dok bene tye lawi jo muye i Kanica ducu. me gwoko man, Paulo owaco ni, “ento amito wuge ni wi laco acel acel en aye Kricito, wi dako aye cware, ki lawi Kricito aye Lubanga” [1 Jo Korint 11:3].

Mukene, gang woro acel acel ducu myero obed ki yupe. Macalo Kricito aye lawiye ki i kin lwake. Ludongo, ki lumi kony omyero gucim gi pi neno miti me kanica ikit me cwin dok me kom. Ludongo mutagki omyero gunen tipu pa lwakgi [Jo Ibru 13:17], lumikony ginen i kit me kom. [Tic Pa Lukwena 6] Nge ni gin acoya loko ikom ludongo ki lumikony me bedo mapol igang woro acel acel me kakar ladit dok lamikony acel maloyo wigi ducu. Matwal pe myero wubed ki ludongo ki lumikony me kacoke moni me loyo kacoke mukene, onyo dul mukene. Dul myero gunywak kacel ento pe myero gukel twero meloc ikom kacoke mukene.

Tyen lok ladit, lakwat, latel, lakwa romi ki ngat mutagi weng gitye ki dog tic acel. Ladit obedo lakwat dok latel, ibuk pa Tito 1:5-9. Paulo oryeyo kit rwom mapatpat, “man gin mumiyo aweki i Kurete, ni wek iyub gin ma yam odong ma pe tye kakare, dok iket ludongo igangi ma dongo ducu, kit ma nene aciki kwede ca. Jo meno omyero gubed jo ma lok mo marac pe ikomgi, ngat acel acel obed ki dako acel keken. Litinnogi bene omyero gubed jo muye Rwot, ma lok me caro caro mo pe owinye ikomgi, nyo kadi ki lok mo me pyem. Pien latel, macalo en lagwok jami pa Lubanga, obed dano ma lok marac mo pe ikome. Myero pe obed ngat ma nyatte, onyo ma kiniga mako oyot oyot, nyo lamero, nyo lakolo kadi laworo me nongo lim. Myero obed dano ma gwoko welo, ma maro gin maber, dano ma lone kene ma cwinye atir, dano maleng, dok ngat ma gwokke kene. Dok bene myero en omak matek lok pa Lubanga me ada mayam gipwonye kwede, ma miyo en twero cuku cwiny dano ki pwony me ada dok twero loyo tam pa jo ma pyem kwede.” Rwom magi bene ki coyogi ibuk pa 1 Temceo 3:1-7 pe ni dano ducu ma tye i Kanica gubedo ludongo i Kanica. Ento ma gupore aye kibi cimogi, dok mukene omyero coo ma kumeno gubed mapol. I Kanica acel acel ma pe gitye ki dano magi-rwate ki rwom meno, coo me Kanica omyero gugwok lok meno wang ma gudongo dok gipore me ayera macalo ludongo.

Lukony bene omyero gicimgi me tic ki ludongo me Kanica. Ki ngeyogi ni lutic dok gitiyo ite twero pa ludongo. Paulo oryeyo rwom magi, “kit meno, ludikon omyero bene gubed jo ma romo awora, jo ma pe dog-gi ariyo, ma pe gin lumat kongo matek tutwal, pe gubed luworo me nongo lim, myero bene gubed jo ma giniang maber imung me niye wa, kun cwinygi bene leng, myero kong ki kwong temogi; kacer kinongo ni lok mo maracu pe ikomgi, kadong kiyegi ni guti tic me dikon. Mongi bene myero gubed mon ma romo awora mape lucok dog-dano, gubed jo ma gwoke kengi dok jo ma lugen ijami ducu. Ludikon myero gubed wegi mon acel acel, myero gulo litinogi ki odigi bene ducu maber, pien ludikon ma gitiyo tic mabeco ginongo rwom ma beco pi gi kengi, dok gidoko jo ma cwinygi tek i kom niye matye i Kricito Yecu” [1 Temceo 3:8-13].

Man aye obedo yub ma mwonya me Kanica. Kricito en aye wic, ki dul acel acel ma gitye ki ludongo gi dok lutic gi ma tiyo ite loc gi kun gibedo lutit lok, lupwonye dok ki dul gi. Iyo pa Rwot, Ka dul acel opoto ibal, mukene gibimede ki yeyo gi. Nyo ka dul ducu gua woko ki i ada nyo acel, ci dong ber ki acel meno me mede iyeyo ne. I yub pa Rwot, gang Woro acel acel lone kene ki ikom mukene ni, pe gutore kacel ki cik ma dano aye omoko, ento ki mar. Gi nywako kacel ki luwotgi, dok gitiyo kacel, me bedo acel i Kricito.

Yone pe ki romo medone.

Dong tye kakwene i gin acoya ma ikwano ni Petero onyo ngatimo ma inongo ni en aye lawi Kanica? Kakwene ma ikwano ni latel tello wi Kanica mapol, nyo “Lakwat” [Latitlok] me bedo lawi gang lega? dong tye kakwene kama ikwano ni ngat ma kiwiro onyo ngat ma kiyero me kony. pol pa ludini me wiloboni gua woko ki i yub me Kanica pa Lubanga dok man aye tyen lok mumiyo apokapoka tye mapol iwilobo. Omyero dong wateme me dok i Baibul me nongo ada me gin acoya ma lube ki yub me Kanica.

Lapeny

Mii lagam ma rwatte ikom lapeny magi.

01. Anga ma ocako Kanica?.....
02. Kanica kiyubu ki ngo?.....
03. Kom Kricito mono tye kom manen, onyo Cwiny?.....
04. Kanica tye adii?.....
05. Kanica en.....dok tye i kit.....
06. Kanica tye ki lwak jo miya ki alip ki ngat acel acel.....
07. Tella me Kanica mono tye irwom ma pying, mamalo, onyo iwilobo mapatpat?.....
08. Ento mono Kanica pa Rwot tye ki lawiye, onyo gang kalle iwilobo?.....
09. Anga ma lawi Kanica?.....
10. Lutella me Kanica irwom ma piny mono kilwongogi ni ngo?.....
- .....
11. Tic pa ludongo ki ludikon obedo ngo i Kanica?.....
12. Coo mutegi ki ludikon adii mamyero gubed ka tello Kanica acel acel?....
- .....
13. Nying mene ma kitwero lwongo ki ludongo Kanica?.....
14. Kakwene ma ki coyo iye rwom pa coo mutegi ma gitello Kanica?.....
15. Kakwene kama ki coyo iye rwom pa ludikon ma gitello Kanica?.....
16. Kanica mono twero bedo ki ludongo onyo ludikon ka gipe ki rwom ma weko kitwero cimo gin?.....
17. Piman anga ma bitello Kanica?.....
18. Kiribo dul meno kacel nining?.....

19. Ento kitwero yubu ginmo mono iyub pa Lubanga?.....
20. Malube ki gin acoya, Petero mono lawi Kanica?.....
21. Wakwano mono pi dog tic mapatpat i Kanica kama kilwongo iye latel acel aye lawi Kanica acel?.....
22. Ento wakwano pi lakwat me bedo latel wii Kanica acel?.....
23. Wakwano mono ki i Baibul pi jo ma giwirogi onyo dano ma giye-ro?.....
24. Pingo apokapoka tye mapol i lobo?.....
25. Kakwene ma watwero nongo iye yub me Kanica?.....

PWONY ME ABIRO [7] DONYO I KANICA

I pwonye wa, waneno ber pa Kanica. Man gityelo ki ada me gin acoya ma pwonyo ni Kricito oto pi Kanica. [Jo Epeco 5:25]. Ni owilo ki remone. [Tic Pa Lukwena 20:28], dok en aye lalarne [Jo Epeco 5:23]. Kipenyo lapeny man, ento Kricito twero too pi gin ma pire petek? En twero onyo remone pi Kanica ma konye pe? En twero bedo lalarne kace ngatimo twero nongo larre ki woko? Adada itwero wacci ni petwere i lapeny magi ducu, dok atir. Dong pingo giwacci, Kanica pire petek, dok ngatmo twero larre kadi petye dul acel? Pien kit jo meno pe guniang Kanica dok kibwologi itam.

Baibul pe pwonyo ni Kanica aye lalar, ento pwonyo ni ngat acel acel omyero obed I Kanica ka wek onong nilarre. Kit macalo yeya pe obedo lalar ento Noa ki litinone gubedo i yeya me nongo larre ki i pii aluka, meno bene tye pi Kanica. Pe kumeno keken ento ka ngatmo olarre Rwot medo i Kanica. I kare ma lwak mapol guwinyo kwena dok guye inino me pentecote. Dok ini-no mulubo, gin acoyo wacci, “kun gipako Lubanga, ma dano ducu pwoyogi, ci Lubanga obedo ka medo ikom gi jo ma gularre nino ducu” [Tic Pa Lukwena 2:47]. Piman ka ngat muye, en tye dul me Kanica pa Rwot. Ka en pe dul, en pe olarre. En tye mayot kumeno. Iyo mukene, pe tye yoo mukene me larre mapat ki i Kanica. Ngat mo twero larre labongo bedo idul ma opoke onyo iyub pa dano, ento pe twero larre kape obedo dul me Kanica pa Kricito.

Me mede anyim ki pwonywa, ngatmo pe twero donyo i Kanica pa Rwot ento Rwot medo jo mularre i Kanicane. Kit madong en medo jo mularre i Kanicane, piman Kanica tye pi jo mularre. Rwot neno Cwiny, tam ki mapol, me neno adada tic pa ngat acel acel kacer adada oye. Ka en tye atir, ci Rwot mede i Kanica. Ka en pe, ci Lubanga pe obi mede i Kanica kadi-bed ni waye en, pien owok woko ki i ada, dok pe watwero neno Cwiny en. Ka ngatmo oripe i Kanica, ki biye gin duc ma pe lupe ki tamgi. En pe timo bal me neno ni anga ma myero obed ikin luyeyo, ki dok ngat ma tye ikit yoo ne.

Kit ma wacon Kricito aye tye lalar me Kanica, dok en medo jo mularrene keken, ngat-mo twero mito niang ngo ma Rwot mito me wek en idony iye. Man tye atir ilok pa Lubanga. Tutwal-le tye kama leng ilok ma nonge ibuk me Tic pa lukwena. Dok petye ityen lok acel nyo iyub me donyo i Kanica pa Rwot.

01. **Ngat acel acel omyero owiny ada.** “adada, niye bino pi winyo lok ma gitito, lok ma giwinyo aa ilok ma gitito ikom Kricito” [Jo Roma 10:17].

02. **Omyero oye i Lubanga ki Kricito.** “Cwinywu owek ngabe ang-

aba, wuye Lubanga, wuye an bene” [Jon 14:1]

03. **Omyero ongut ikom balle.** Kricito owaci, “atito botwu ni, pe; ento kape wungut, ci wun ducu wubito kit meno.” [Luka 13:3]

04. **Omyero otuc ki doge ni Kricito en aye wod pa Lubanga.** Kricito owacci,” pimeno dano ducu ma bitucu nyinga i nyim dano, An bene abitucu nyinge inyim Wora matye ipolo” [Matayo 10:32]

05. **Omyero ki batija en pi lwoko balle.** Batija meno obedo yik ipii. [Jo Roma 6:3,4; Tic Pa Lukwena 8:26-39]. “Dano ma oye, ci ki batija en ci bilarre, ento dano ma okwero yee ci kop biloye” [Marako 16:16]. “Petero owacco botgi ni, “wungut, gibatijawu ngat acel acel ki ikinwu inying Yecu Kricito, wek Lubanga owek balwu, ci wubi limo mot me Cwiny Maleng” [Tic Pa Lukwena 2:38].

Dong ngo ma wapwonyo i acaki me pwony man? Wanongo ni Rwot medo jo mularre i Kanica. Man nyutu ni, ka ngat muye Rwot dok olarre, dong kimedede i Kanica. Waneno ni winyo ada, ki yeyo iye, ngut ikom bal, tucu Kricito, dok ye batija nyutu ni ilarre. Ka ngat ma olubu magi ducu ci ki bimedede i Kanica, macalo mwole bot Lubanga obedo yub me larre wa, dok Rwot medo jo mularre i Kanica.

Yo mukene me ketone, Rwot owacci tye yoo acel keken me donyo i ker pa Lubanga, obedo nywale i pii ki i Cwiny. [Jon 3:3-5]. Ento ker obedo ngo? En obedo Kanica. [Matayo 16:18,19]. Ento mono Rwot tye ki yoo ariyo pi ngat acel acel me donyo i Kanica? Adada pe tye. Adada ka ngat ma oye dok kibatija en, [dok ki nonge ki Cwiny niwok ki ilok ki lubu pwonye] Ci ginywale iker pa Lubanga onyo i anywali pa Lubanga ma en Kanica pa Rwot.

Dok Paulo omedede kun wacci, wan weng kibatijawa ikom acel [1 Jo Korint 12:13]. Ento kom obedo gin ango? En obedo Kanica [Jo Kolocai 1:18]. Gitye adii kenyo? Tye acel keken [Jo Epeco 4:4, Jo Epeco 1:22, 23]. Ngatmo twero donyo iye nining? Niwok ki i batija. Kricito owacci ngat acel acel omyero oye dok kibatija en pi nongo nilarre [Marako 16:16]. Meno aye ngo ma jo Korint gutimo [Tic Pa Lukwena 18:18]. Pimeno ka ngat ma kibatija en i Kanica, en doko dul acel kwede onyo ki medede iye.

Tye yo acel keken me larre, kit macalo waneno, Rwot medo jo mularre i Kanica. In ibedo dul me Kanica ma ikwano pire i Baibul ni? Kape, in pe ilarre. Yeny, kwan dok ilub Rwot dong en kikome bi medi i Kanicane.

Lapeny

Mii lagam ma pore.

01. Ngo ma waneno ipwonye wa me Kanica?.....
02. Anga ma oto pi Kanica?.....
03. Ki wilo Kanica ki ngo?.....
04. Anga ma tye lalar me Kanica?.....
05. Watwero ngeyone nining ni Kanica pire tek?.....
06. Pi ngo dano mogo gi wacci ni Kanica pire petek?.....
07. Ento Kanica twero laro dano?.....
08. Myero ngat mo obed dul me Kanica kawek en onong olarre?.....
09. Kakwene ma Noa ki lu-otte gubedo iye me nongo larre ki ipii aluka?.....
10. Larre mukene obedo tye mapat ki ikom yeya?.....
11. Anga ma medo dano mularre i Kanica?.....
12. Mii wang dul me gin acoya ma pwonyo jami magi?.....
13. Ka ngatmo olarre, ci cutcut en ki mede i Kanica mene?.....
- .....
14. Ngatmo twero donyo i Kanica pa Rwot?.....
15. Kit yo abic mene ma myero ngatmo olub me donyo i Kanica?.....
16. Ngatmo twero larre kape en olubo cik magi? .....
17. Batija obedo gin ango?.....
18. Ber pa batija obedo ngo?.....
19. Ker obedo gin ango?.....
20. Yo acel ango keken ma dano twero donyo kwede iker?.....
21. Kom obedo ngo?.....
22. Kom tye adii?.....
23. Ngatmo twero donyo iye nining?.....
24. Yo tye adii me nongo larre?.....
25. Yo tye adii me donyo i Kanica?.....

PWONY ME ABORO [8] **WORD ME KANICA**

Kanica tye ki jo mularre. Ticce tye me woro dok me pako Lubanga niwok ki i Yecu Kricito. Paulo owacci, “gin ducu ma wutiyo, kadi ka ilok onyo itic mogo, wutii gi inying Rwot Yecu, kun wumiyo pwoc bot Lubanga Won wok ki bote” [Jo Kolocai 3:17].

Tye kit me woro adek ma ki coyo i cik manyen. Me acel, wakwano woro me kwiya piny, ikare ma Paulo tye ikin lwak me Mar’s i tur me Athens, en oneno gin acweya mapol ma orume, kadok owacci, “pien ikare ma awoto idye gang, aneno keno tyer mo ma kicoyo ikome ni,” pa Lubanga ma pe ngene”, gin ma wuworo ma pe wungeyo man aye atucu botwu ni” [Tic Pa Lukwena 17:23]. Kit macalo dano mogo guworo ikwiya piny, mapol bene tiyo tin. Pe ni dano tye milyon acel keken magi tye ka gungu piny inyim gin acweya onyo cal, ento tye milyon mapol atar malubo kit yup mepwony pa dul dinni mapat pat ma gi pe ki ngec i gin acoya.

Me ariyo, lok pa Rwot loko i kom jo ma worogi penen, Kricito owacci, “giwora nono, pwony ma gipwonyo obedo pwony ma mako kit pa dano” [Matayo 15:9]. Dano mapol gi woro ikit yo man tin. Giworo Rwot, en ada, ento worogi penen dok konye pe pien tye ikit pwonygi dok ki iyup pa dano ma opoke woko ki iyup pa Lubanga.

Me adek, lok pa Lubanga oloko pi woro me ada, en obedo me Cwiny dok me ada. Wakwano lok pa Kricito, “Lubanga en Cwiny, jo ma wore myero guwore i Cwiny ki ada” [Jon 4:24]. Man en aye kit yoo acel me woro ma Lubanga jolo. Man obedo ada icawa pa Kricito dok en tye icawa wa bene. En obedo woro ma kicwalo atir bot Lubanga i Cwiny [I mwole ki niang] dok i ada. [kitma kicalo ki coyo]. Lubanga pe diyo ngatmo me woro en, ento bot jo ma giworo en myero gutim kuman dok iyupe;

01. **Gicoke kapwonye.** Kadibed Temceo ki pwonye ki gin acoya ikare ma en pwod latin, [2 Temceo 3:15]. Paulo oile macalo lapwony matidi, “ket tek cwiny macalo itwero pi mine keni bot Lubanga macalo ngatma ki pwonyo, latic mape ki ginmo ma lewic myero omake iye, ma tero lok me ada iyo me atir” [2 Temceo 2:15]. Man omyero obed bot Lukricitayo ducu, tutwale kit macalo gigure kwede iworo. Man aye cawa ma Lubanga loko kwede bot litinone niwok ki iloke. I Tic Pa Lukwena 20:7, wakwano ni Paulo obedo kapwony bot utmegine ikit yoo me pwonyo lok pa Lubanga.

02. **Dong gulego.** I karre ma dano guworo Rwot inino me Pentecote, wakwano ni, “gin gumine kengi kawinyo pwony pa Lukwena, karipe kacel

ki jo ma guye Yecu, ka camo mugati ma gibaro ki kalega” [Tic Pa Lukwena 2:42]. Niwok ki i lega, jo pa Rwot gitye ki kare me lok ki Wongi ma tye ipolo. Ngo ma Lukricitayo gitwero tamo me coke ki Lukricitayo mogo iworo dok pe gimede ilega?

03. **Guwero wer pak.** Paulo ocoyo bot utmegine, “kun wuloko ikinwu kekenwu lok me Jabuli, ki wer, ki wer me Cwiny kun wuwero dok wukutu wer me pako Rwot ki Cwinywu ducu” [Jo Epeco 5:19]. Dok kwan Jo Kolocai 3:16 ki Jo Ibru 13:15, tye kit me wer ariyo, acel, wer me dog, dok wer ikit me gin acoya. Kit wer ango ma Lubanga mito? En mito wer me dog, Paulo owacci, wayup wer me pako Rwot icwinywa. Man kwanyo kit me wer me gin agoya woko. Lukricitayo macon guwero wer me pak bot Lubanga. Inge meno, dano gumedo me gin agoya ni. Ento Lubanga pe owiro dok pe ye meno. Lukricitayo pegitwero pako Lubanga ki gin agoya dok bene gin agoya me legagi.

04. **Gi gurre kacamo kom pa Rwot.** Watye ki labolle i Tic pa lukwena 20:7, i Matayo 26:26-28 ki i 1 Korint 11 ki pwonyowa me camo mugati me po pi kom pa Kricito dok myero wamat ki i kikopone, onyo pig olok, pi por pi remo pa Kricito. Dok omyero watim nio wa i karre ni?

05. **Gumiyo centegi.** Paulo ociko utmegine matye i Galitia ki Korint, “nino mukwongo i cabit acel acel, dano acel acel i kin wu myero opok lim mogo oket pat, kun lubu kit ma en onongo kwede, ci okan, wek pe kibed kajogo limwu ki kakoma, ma dong an ao botwu” [1 Korint 16:2]. Dok kwan 2 Jo Korint 9:7.

Lukricitayo macon gigurre inino me acaki me cabit [Tic Pa Lukwena 20:7; 1 Jo Korint 16:2] Kaworo Rwot. Ki cikogi, “kun pe waweko coke kacel, kit macalo jo mogo dong guloko odoko kitgini, ento myero wacuku cwinywa kekenwa, makatone kitmacalo wuneno nino maca dong tye kanyiko cokki” [Jo Ibru 10:25]. Lukricitayo me kare ni myero gulub kit woro aceli dok inino marom bene, dok gubed ki tam acel. Woro me Kanica tye mayot dok ikite bene ma pe bi loko wii dano mapol. Gitamoni omyero obed mabor dok i kit me tekwaro ki yup-pe, me cito ikit kwayi tic mapol, ada me lega, ki mapol atar. Ento man pe tye atir. Lubanga onyutu mitine i kit me woro, dok pe ki miyo bot dano me rubune wek odok i agiki. Pe kitwero medone onyo kwanyo mo ki iye manongo Rwot pe ya oonyo kiniga ne ikom jo ma timo kumeno.

Ka Lubanga olok, ci jone myero gulubi. Pimeno yo acel keken ma miyo Lubanga ki woro, dok kipake.

Lapeny

Mii lagam ma rwate.

01. Kanica kiyubu ki ngo?.....
02. Ber pa Kanica obedo ngo?.....
03. Ngo ma myero kitim inying Rwot?.....
04. Kit woro adii ma wakwano pire icik manyen?.....
05. Kakwene ma onongo Paulo tye iye ikare ma en oneno gin acweya mapolli?.....
06. Paulo oloko ngo ma lube ki woro gi?.....
07. Ento tye dano ma giworo ikit yo magi tin ni?.....
08. Anga ma owacci worogi pe nenni?.....
09. Pingo worogi tye i kit pa dano?.....
- .....
10. Mii gin acoya ne?.....
11. Ento tye dano ma giworo Rwot dok worogi tye i kit pa dano ikareni?.....
12. Woro me ada obedo ngo?.....
13. Coo Jon 4:24?.....
14. Tyenloke ningo, “woro Lubangai Cwiny?”.....
15. Tyen loke ningo, “woro Lubanga i ada?”.....
16. Kit woro mane ma Lubanga mito kibot jonne?.....
17. Wakwano ki kwene kit ma jo pa Rwot myero guwor kwede en?.....
- .....
18. Mii gin abic me woro?.....
19. Lubanga loko ki jonne nining ikare ni?.....
20. Lutino pa Lubanga giloko bot Lubanga nining?.....
21. Kit yoo ariyo me pak mene ma tye ikareni?.....
22. Mii kit pak ma Lubanga mito?.....
23. Camo kom pa Rwot obedo ngo?.....
24. Inino mene me cabit ma myero Lukricitayo gugure kwede?.....
25. Ento mono ki twero medo woro onyo kwanyone ki iyub pa Lubanga?.....

PWONY ME ABUNGWEN [9] TIC PA KANICA

Pingo Kanica tye? Ber pa Kanica obedo ngo? Tice obedo ngo? Me nongo ne, wabicito igin acoya pa Lubanga. Me acaki, myero wanen ni Kanica pe obedo ikit me cat me lobo, yabo onyo doro gang kwan ki ot yat. Onyo coyo ki cato buk pi miti me nongo cente. Kadi bed jami magi gibeco, Lukricitayo acel acel tye ki twero me timo ne, yot ento pe obedo tic pa Kanica. Lutela dini me iwilobo mapol ataa gubino me keme ki tic matek ikom jami magi dok gukwanyo yoo me kwanyo mogo woko ki i Baibul ma Lubanga oyubu ki tice bot jonne.

01. **Tucu kwena.** Kricito opwonyo lukwenane, inge cer-ne dok icawa ne me cito iwi polo. “pimeno dong wuciti wulok yoo merok ducu gudok jo ma luba kun wubatijagi inying Won ki Wod ki Cwiny maleng, wupwonygi me gwoko gin ducu madong atyeko cikowu kwede.” Nen atye kwedwu kare ducu, nio i agikki piny” [Matayo 28:19, 20]. “Kadong owaco botgi ni, wucit ilobo ducu, wucitit iye lok me kwena maber bot ginaketa ducu. Dano ma oye, ci gibatija en, ci bilarre, ento dano ma okwero ye, en kob biloyo en” [Marako 16:15,16]. Lacen Paulo oyilo Temceo, “tit lok pa Lubanga, cung iye matek ikare maber ki ikare marac, mii dano guniang maber, jukgi kun idiyo cwinygi ipwony kare ducu” [2 Temceo 4:2]. Wang dul mukene gitwero miyone tutwal-le ma Rwot mito ni gipwony.

Kanica otiyo gin ango ikare pa lukwena? Gin gutiyo gin ma Rwot ociko ni gutim. Gutito lok. Buk me Tic pa lukwena, me nyiang, opong ki labol magi, i pwony ducu, lapwony tye ki mitti me pwonyo mitti pa Rwot. Kwan Tic pa lukwena 2, 8, 9, 10 ki 16. Ento anga ma utucu kwena kadok opwonyo? Inge auna una mapol ma obino ikom jo pa Rwot ki i Jerucalem, gin acoya wacci, “jo ducu ma guket ata guwoto kun gitito lok me kwena maber” [Tic Pa Lukwena 8:4].

Mukene, gupwonyo ngo? Doki, gin ducu ma omyero itim obed kwano lok ma tye ibuk me Tic Pa Lukwena, ka dong ineno piri keni. Ento macek, gupwonyo dul kom Kricito, ngo ma ngat acel acel myero otim me nongo larre, ber pa Kanica, jami me woro, ber me kwo pa Lukricitayo, ki mukene mapol. Paulo ogurro gi kun wacci, “lok ikom yatariya ki tung bot jo matye ka rweny woko, nen calo gin me mingo, ento ki tung botwa, wan jo ma Lubanga tye ka larrowa, obedo teko pa Lubanga” [1 Korint 1:18].

Mapat ki lok ma Rwot ociko ni loke myero gitit, Paulo owacci, niye bino ki iwinyo lok pa Lubanga [Jo Roma 10:17]. Dok Kricito owacci, “miyo

obingeyo lok me ada, lok me ada bigonyowu” [Jon 8:32]. Dok, “ento dano gibikok bote ningning, ma peya guye en? Gitwero ye en kono ningning ka pe guwinyo lok ma gitito ikome? Gitwero winyo lok ikome ningning ka mo pe ma tito loke botgi?” [Jo Roma 10:14]. Magi ducu loko ni dano gurweny [Jo Roma 3:23; 6:23], pimen, mar pa Lubanga omyero gitit [jo Roma 5:8], me nyuttune ni dano tye ki lalargi [Jon 3:16], dok man nikato ki iyeyo bot Lubanga, dano nongo nilarre ki ikom balgi [Jo Roma 1:16,17; Marako 16:15,16]. Jo ma lukwiya piny ikom mitti pa Lubanga onyo jo ma pe guye gibirweny [2 Tecalonika 1:7-9]. Lok pa Lubanga myero gitit.

02. **Konyo lucan.** Watye ki labol igin acoya pa Rwot kun nyuttu ni Kanica obedo ki yub pi jo ma lucan, ci dong ki konyo gi pien meno aye yo ma myero gitii kwede. I Tic Pa Lukwena 2:45 kwane ni, “gucato lonyogi ki jamigi, ka gupoko ki jo ducu kit macalo mite bot ngat acel acel” Man obedo pi mitti pa ngat acel acel i ada. Doki i Tic pa lukwena 6, wakwano pi telle mubedo tye ikin jo Grecian ki jo Ibru pien mon too me Grecian kidirogi woko cen ma lube ki yub me konyo inino ducu. Pimen, lukwena gulwongo lupwonye kacel mewek guyer coo abiro ikingi wek kicimgi me konyo mako tic me Kanica. Wakwano pi cito pa Paulo i Jerucalem me konyo luyeyo ma lucan. En omede anyim kun wacci, “pien jo pa Lubanga ma gitye i Mekadonia ki Akaya dong gumoko tamgi me jogo lim me konyo jo pa Lubanga ma gitye i Jerucalem ma can omakogi” [Jo Roma 15:26]. Paulo ocoyo bot utmegine me i Korint, “dong lok ma mako jogo lim me konyo jo pa Lubanga kit macalo aciko jo muye Kricito ma gibedo i Galatia ni gutii, wun bene wutim kumeno. Nino mukwongo i cabit acel acel, dano acel acel ikinwu myero opok lim mogo oket pat, kun lubo kit ma en onongo kwede, ci okan, wek pe kibed ka jogo limwu ki kakoma, madong an ao botwu” [1 Jo Korint 16:1,2].

Anga ma myero ki kony? Meno jo ma mito kony i Kanica, me acaki. Man aye lucan, jo mutii, mon too, lok kom peko ma poto atura, lutini kic pa Lukricitayo ki mukene mapol atar.

Wakwano, “dong kit macalo pwod watye ki kare ni, myero watiyu gin maber bot dano ducu, makato ducu omyero watiyo bot utmegiwa ma guye Kricito” [Jo Galatia 6:10]. Ento pe tyen loke ni dano ducu omyero kikonygi. I l’Temceo 5 waneno ni kitwero konyo ngatmo i kare ducu kape twero konyo kome kene, pe ki wate mo ma romo konyo en, dok en obedo ki lanyut me bedo Lakricitayo me ada. Pimen cente pa Rwot omyero gitii kwede iyo mupore, dok pe ki miyo bot ngat mo keken ma openyo.

Pe ni omyero ki kony jo ma gitye i Kanica keken ento dano duc ma opore me akonya omyero kikonygi, teki ka Kanica tye ki jami me kony. Kwan

ki ibuk pa Yakobo 1:27 ki Yakobo 2. Man aye yoo me tero kwena maber pa Lubanga bot dano.

Ka kwene ma cente man nonge iye me tiyo tic macalo magi? Bino ki bot lwak, kit macalo gitye agonya me miyone.[1 Korint 16:1,2; 2 Korint 9:6,7]. Meno nyutu ni ka Lukricitayo pe gumiyo, Kanica nongo bene pe ki kero me konyo lucan.

03. **Yubu Kanica.** Yubu Kanica obedo gedone, jingone, cukune, konyo dul me Kanica ki dongo ikit me Cwiny. Mogo obedo lok pa Lubanga, ribbe, mede i woro, konye kekengi, tic maber, mar,ki mukene mapol atar. Kwan Tic Pa Lukwena 9:31, Jo Roma 14:19, 1 Jo Korint 8:1, 1 Tecalonika 5:11, 1 Korint 14:26, 2 Korint 12:19, ki jo Epeco 4:12.

I agikki, dano mapol gu urru ni Kanica timo jami magi nining labongo nongo kony ki bot lumikony me wilobo ducu. Labongo laco me bedo lawi Kanica, dok labongo rayo lim mada. Ento yoo pa Rwot aye yoo maber, en yoo acel keken me tiyo tice ma twero pako Lubanga, wore dok ile malo time ka watiyo mittine dok meno cobo tyen lok me bedo tyewa. Kricito en aye lawi Kanica ki lwakke ducu, dok pi ngat acel acel me tiyo dog ticce. Kanica dong twero tiyo dog ticce keken ka gimio botgi yoo me wekone ni otime.

Tito lok, konyo jo ma mito kony, yubu lwake, meno weng obedo larro tipu pa dano, dok ni i agikine Lubanga omyero gipake pi kare ducu. Kanica pe ki ticmo ento man cingu iwi byer, cato wil, ki loko Kanica i gin ma kore peke ento gin me loboni doko gin ma kore peke i lok pa Lubanga. Kanica pa Rwot obedo kom me cwiny, bedo iwi lobo ento pe mi lobo, Yenyoro woro Lubanga dok me tic pi dano, me bedo atir dok maleng, me nilarre pa jo ne ducu, dok pi deyo pa Lacwec. Man aye Kanica pa Rwot, ticce ki dong yuppe.

Lapeny

Mii lagam ma rwate.

01. Kanica pa Rwot pe tiyo i biyacara mani?.....
02. Ento ludini me loboni tye ki bal me ribbe ikit cato wil mapatpat pi nongo magoba?.....
03. Tic pa Kanica obedo gin ango?.....
04. Mii cik pa Rwot ma tye i Matayo 28:19,20 ki Marako 16:16?.....
05. Tit ngo ma Lukricitayo macon gutimo i kare ma guket woko atar ikin pi ny?.....
06. Ngo mukene ma gutucu pire?.....
07. Niye bino nining?.....

08. Ngo ma weko wabedo angonya?.....
09. Dano twero larre nining?.....
10. Anga ma bi rweny?.....
11. Ento Kanica mono tye ki yub pi dano ma mito kony?.....
12. Anga ma okonyo jogo lim me konyo Lukricitayo ma lucan ma gitye i Jerucalem?.....
13. Myero dano duc ki konygi?.....
14. Kit dano mene ma myero ki kwong konyogi?.....
15. Mii agiki rwom me kony?.....
16. Ento dano ma peke i Kanica myero ki konygi?.....
17. Cente me konyo lucan myero oa ki kwene?.....
18. Awene ma myero cente kijog?.....
19. Tit tyen lok ni jingo Kanica?.....
20. Jami angu ma twero jingo Kanica?.....
21. Gitwero pako onyo miyo woro bot Lubanga nining?.....
22. Nga ma tye lawi Kanica?.....
23. Ber tic pa Kanica obedo ngo?.....
24. Mono Kanica obedo me lobo?.....
25. Cungu iwi byer, cato wil i Kanica ki mukene mapol, pore i Kanica?.....

PWONY ME APAR [10] RIBBE PA KANICA

Ludini me lobo me kare ni nen ni gitye ki neno madit ikom ribbe pa Kanica. Yub me wot me ribbe omako tam pa dano mapol kaweng. Tyen lok man tye pien apoka poka me dini odoko pol iwi lobo, dok dano ducu gu olo kwede kun ribbe petwero bino pi ludini ma giye onyo pe giye ikingi. Apoka poka pwod bibedo tye kadi bedi rwom me ribbe onyo winye mo tye. Dong lagame ngo? Lagame nonge i Baibul keken. Wek ribbe me ada obed tye, omyero dano guket pwoyngi me kit pa dano cen, dinni, nying, Kanica, kit buk mukene, ki mapol atar, dong gukwan Baibul, gukwan dok guniang, guye, dok guwor. Meno kelo ribbe me ada, ki kit lega ma Rwot olego pire i Jon 17. Ka dano timo man, gin ducu gibiyee igin acel, gin ducu gibi lubo pwoyngi marom, gibi ruku nying me Cwiny, gibi tic kacel, pwoyngi gin marom dok gin ducu gibi cito i polo kacel. Ribbe bibedo yot ka guweko lubo kor dano dok gucako lubo Kricito.

Gin acoya okwero apoka poka. Baibul wacci Lubanga deg jo ma kelo apoka poka nyo ket ikin utmegine, [Carolok 6:19] i 1 Jo Korint 1, tito botwa kit ma Kanica me Korint gucako poka kwede me kaka lubo jami magi, lakwena Paulo okwanyo yoo cut cut me balo yub ma kelo apoka poka. En ocaoko ki wacco ne ni, “abako dogo botwu utmegina, pi nying Rwot wa Yecu Kricito, ni wun ducu myero wulok lok acel, apokapoka mo pe myero obed tye ikin wu, ento myero wuribbe i cwiny ki tam acel” [1 Jo Korint 1:10]. En omede ki lapeny adek, dok i kine nyutu tic gi ma konye peke. Lapenye gubedo, ento Kricito mono opoke? Paulo mono nene kigure piri? Kibatija wun inying Paulo? I yoo adeki weng myero gugam iyo ma pe opore. Pimeno, en onyutu kit yoo gi me poka ma pe opore.

En Lakwena Paulo aceli dok ocoyo bot utmegine me i Roma, “wunen jo ma gikelo apokapoka ilok mamiyo dano poto ibal, ma pe rwate ki pwoyngi mayam gipwoyngi wu kwede, pe wuribbe ki jo macalo meno, jo macalo meno gin pe lutic pa Rwotwa Yecu Kricito, rwogti ma gimaro aye obedo igi. Gibwo- lo tam pa dano ma gipe ki tam ma rac, makun nongo gi loko lok maber ma winyone mit adada” [Jo Roma 16:17, 18]. I Kolocai 2:20-22, en owacci, “ka wun yam dong wuto woko kacel ki Kricito, ka dong kigonyowu ki i te loc pa jogi ma con me wilobo pingo pwod dok wumede ki bedo calo jo me lobo, kun wugwoko bene cik macalo magi, pe imaki, pe ibil, pe igudi, magi ducu gubedo cik ki pwoyngi pa dano ma kemo mere jami ma tum woko ka gitiyo kwedgi-ni.”

Magi ducu me wacci pwoyngi pa dano, pwoyngi ki cik pa dano, ilo dano, ye dok lubu buk mapat ki Baibul, magi jami ma kelo apoka poka. Ki tung cel,

ngat acel acel twero nongo ber pa ribbe nikwanyo ka en lubu Kricito, Kricito nene olego, “pe alego pi jo man keken, ento pi jo ma biye an pi lok gi, ni gin ducu gubed acel macalo in, Abaa-na, ibedo i an, an bene i in, gin ducu gubed i wan,wek lobo oye ni in iora” [Jon 17:20,21]. Kricito mono lego ni pe otwere? Pe kumeno, pimeno adada ribbe bibedo tye awene? ka walubo Kricito. Pwony ma dano oyubo poko wan, ento pwony me Baibul ribbo wan.

I Epeco 4:1-6, watye ki yoo me ribbe, winy ki iye; “pimeno, an ma abedo lamabuc pi Rwot alegowu ni, wulup kit kwo ma myero, marwatte ki lwongo ma yam gilwongo win iye, wuwor jo mukene,wubed mwol, dok wubed jo ma gi ciro gin ducu mabalo cwiny dano, kun ngat acel acel diyo cwinye ikom lawotte ki mar, wuket tek me gwoko ribbe ma Cwiny Maleng omiyowu wek wubed acel i twec me kuc, kom tye acel, Cwiny Maleng tye acel, kit macalo gen bene tye acel ma Lubanga olwongo wun iye, Rwot tye acel, niye acel, batija acel, Lubanga bene tye acel ma en aye Won dano ducu. En loyo jami ducu, tiyo igin ducu, dok bene tye igin ducu” Myero inge ni man obedo yoo me ribbe. Myero inge dok ni en tye ento ikin gin ducu ma gicoyo. Ngat munongo tamo ni tye makato acel.

Ribbe pa Kanica onen iyo ma Kricito owacci ibi gedo Kanica ne.[Matayo 16:18], tyen lok acel, ni man obedo Kome me Cwiny [1 Jo Korint 12:27], dok en aye ma obedo lawiye [Jo Kolocai 1:8].Adada dano mo pe twero keto adot ikom Kricito me bedo ki Kom ariyo onyo Wic ariyo. Kanica kineno dok ot pa Lubanga onyo anywali pa Lubanga[1 Temceo 3:15].Ento mono dog otti adii onyo anywali adii? Acel, adada wakwano ilok kom ker pa Kricito onyo ker pa Lubanga, ki Kricito macalo Rwot [Jon 3:3-5, Jo Kolocai 4:11, 1 Temceo 6:15]. Rwot tye ki ker adii ki Rwodi adii ma tye iye? Tye acel keken.

Adada Baibul okwero kit tam pa ludini mapat pat, ma en aye apoka poka. Tung cel, en neno ribbe, bedo acel, bedo matwal ki cwiny ducu. Ento Baibul pe neno Kanica iyo me bedo macalo kom ma giyubu ki dul pa ludini, kun nongo pe tamo pi gen gi onyo tic gi, en neno Kanica macalo obedo pa Kricito ma giyubu ki dano ma gilwongogi woko, Jo ma gulubu Kricito dok guye pwonye, jo ma gilarrogi. Kricito pe opoke dok bene Kanicane pe opoke. Me poke onyo jolo apoka poka ikit yo mo, nongo obedo kwero Kricito ki gin ma en olego pire.

Lapeny

Mii lagam ma rwatte.

01. Winye mo me ribbe tye i kin Kanica i kare ni?.....
02. Tyen lok ango ma omiyo ribbe pire tek?.....
03. Ento ribbe twero bino ikin ludini ma giye onyo pe miye i kin gi?.....
.....
04. Lagam me ribbe obedo ngo?.....
05. Anga ma olego ni myero wan ducu wabed acel?.....
06. Adwogi pa ribbe bibedo ngo?.....
07. Gin acoya mono okwero apoka poka?.....
08. Anga ma Rwot kwero?.....
09. Lagam me ribbe bibedo ngo?.....
10. Co 1 Jo Korint 1:10?.....
11. Mii lapeny adek ma Paulo openyo ki Kanica ma tye i Korint?.....
12. Dul pa dano mene ma myero ki yer gin?.....
13. Gitiyo bot anga?.....
14. Myero wa geng gi?.....
15. Anga gi ma giworo Rwot ikit pa dano?.....
16. Kricito olego pi gin ango?.....
17. En olego pi gin ma petwere?.....
18. Mii yoo me ribbe?.....
19. Gin tye adii?.....
20. Kanica adii ma Kricito ogedo?.....
21. Kanica obedo ngo?.....
22. Anga ma lawi Kanica?.....
23. Ento Kricito mono tye ki Kom onyo Wic makato acel?.....
24. Rwot tye ki anywali ne adii?.....
25. Lok pa Lubanga mono twero poko wa onyo ribbo wa?.....

PWONY ME APAR WII ACEL [11] YEYO PA KANICA

Tyen lok ni yeyo [creed] oa ki ileb latiin, [credo] teloke ni “yeyo, lok twer me yeyo pa ludini, kit yoo nyo moko ki cung iye”. Dolo te yub onyo tam ikit ma omyero obed kwede. Ka ngat mo otamo pi yeyo nongo en otamo pi Lukwena, yeyo ki gin ma waye iye. Ento kadi bed pe ginongo ki i Baibul. Me mede anyim, Kanica weng ma dano aye oyubu, tye ki yeyo ikom gin ma dano aye ocoyo, woro, tucu nyinge, ki mukene mapol, magi weng jami ma gimedogi ameda ikom lok pa Lubanga.

Myero wange ni kit buk yeyo mo keken ma ocoko cik mapol ma loyo me Baibul, nongo ocoko mapol tutwal. Ento kit buk yeyo mo keken ma tye ki yeyo manok ki ma i Baibul, tye ki manok. Kit buk yeyo mo keken ma pe ki gin mo keken ento me Baibul nongo tice peke, pien wan dong watye ki Baibul. Niyabu 22:18, 19 ki jo Galatia 1:6-9 loko matek ni myero pe wamed gin mapat ilok pa Lubanga, dok pe myero wakwany gin mo ki iye. Kit yoo mukene gin acoya tye ma oromo [2 Temceo 3:16,17], gitye atir [Yakobo 1:25], ka ngat mo tito lok, myero otit macalo lok mua ki bot Lubanga [1Petero 4:11] piman, pe tye mitti mo me medo buk mo onyo buk me twer mukene.

Ludini me karre ni gupoke pien pe gulubu lok pa Lubanga, ento guye yub me pwony i kit pa dano. Giwacci Kanica acel acel myero obed ki cikke kene, ki mapol ataa. Piman nyutiwa ni Baibul gituku kwede onyo gibayo cen. Ki cwer cwiny matut nyo madwong, kwac wa tye ni myero dano ducu guket buk me pwony me kit pa danoni cen, ka gudok i Baibul, ma en lok pa Lubanga. En pe bipoko wa ento ribo wa kacel i Yecu Kricito.

Yeyo me Kanica pa Rwot obedo ngo? Pe watye ki lalar mo ento Kricito, dok pe tye kit yeyo mo ento Baibul. Tam wa ki miti wa me dini konygi peke. Pe watye ki yoo mo me mung me gonyo tyen lok ma i Baibul. Gin ma watye kwede aye Baibul keken. Waye pwonye kadok wanyutu bot jo mukene. Kwac wa tye ni myero ngat acel acel okwan ka dok oniang iye [Jon 5:39, 2 Temceo 2:15], dong walego dano duc me lubu gin ma Baibul pwonyo.

Pe watye ki buk lamed mo onyo buk ma walubu. Pe watye ki yeyo ni ngat makwo twero coyo buk me cik ma twero bedo rom ki Baibul. Pe waye ni Rwot omiyo twero me coyo buk macalo meno. Pe waye ni Cwiny Maleng aye otelo ngat mo me coyo buk meno.

En obedo lok pa Lubanga dok lok pa Lubanga kiken ma obino ki bot Lubanga, dok opong ki yeyo pa Lubanga, dok en aye ma larro wan. Me mede anyim, dok en lok pa Lubanga aye ma bingolo kop inino me agiki [Jon

12:48]. Pe itwero nongo ada nio ka idok i acaki me ada. Pi meno me yee ada, myero iwiny ada [Jo Roma 10:17]. Pe obedo gin aura me neno ne ni dano mapol kibwolo gi ikit me dini. Pe tye gin aura me neno lanywen ki apoka poka me dini iwi lobo. Dano cito bot dano mukene me nongo kony, me kacito bot Lubanga. Dano gudok ikit me pwoony pa dano me kacito i gin acoya ma tye i Baibul. Adada pimeno, dano myero gudok i Baibul pi nongo nilarre.

Wacuku cwiny dano me dok i pwoony me ada matye i Baibul dok ikit me Kanica. Tye Kanica ma lugoba mapol i lobo. Mani matye ada? Myero ngat mo okwan pi acel acel ducu? Pe kumeno, dano myero ocit i buk mapwonyo ada me Kanica pa Rwot, ka dong en oniang ada i kom Kanica pa Rwot, en pe bedo ki peko me nongo ngat ma pwoonyo pwoony ma tye i Baibul.

Wacuku cwiny dano me dok i Baibul pi pwoonyo ada ma lube ki kit yoo me nongo nilarre pi ngat mo. Tye yoo mapol me larre, ma lube ki pwoony pa dano, ento ka wacito i buk pa Lubanga, wabi nongo ni ngat acel acel omyero owiny ada, oye, ongut ikom balle, otuc Kricito dok gibatija en pi weko balle [Marako 16:15-16, Tic Pa Lukwena 2:38]. Apoka poka ango ma en kelo ka dano wacci? Rwot en aye ma larro, ngat acel acel myero owiny dok oye en wek onong nilarre.

Myero wacuku cwiny dano me dok i Baibul me niang kit me woro Lubanga. En opoke woko ki ikit lok pa dano, pe tye yoo mapol me woro. Baibul pwoonyo ni tye yoo acel keken dok Rwot oloko pire igin acoya ne [Jon 4:24].

Pe tye iyo man keken, ento ikit yoo ducu me larre, kwo, ka dok kit pa Lubanga, wakwayo dano ducu me cito i Baibul pi niang ada matye iye. Kun dano weko lok ni pe gitwero niang i Baibul, adada niang obedo pat pat, man pe obedo ada. Catan mito ni dano gubed bor ki Baibul gi wek gurweny woko. Ento wek olarre omyero en odwog iye, Oye iye, dok owek obed en keken me gwokene ki ikom lok me dini. Pimeno en bi larre, pien en tye i ada.

Yeyo wa obedo gin ango? Yecu Kricito ki lokke. Mapat ki En, pe tye mukene. Waye ni Kricito En obedo wod pa Lubanga dok lokke tye me agikki. Wajolo dok walubu En keken. Wakwayo dano ducu me timo kit meno. Yeyo pa dano twero teli ento kabedo acel ma en aye mac me kapiny.

Yecu owacci, “an ayoo, ki ada, ki kwo, pe tye ngat mo ma bino bot Won, kono ki i An keken” [Jon 14:6].

Lapeny

Mii lagam ma tye atir.

01. Tit tyen lok “yeyo”?.....
02. Kanica ma danon aye ocako tye ki ngo?.....
03. Mii ngo ma obitime ikom dano ma gimedo onyo gikwanyo ki ilok pa Lubanga?.....
04. Gin acoya me Baibul mono tye mupong?.....
05. Tyen lok me atir obedo ngo?.....
06. Myero wa lok nining?.....
07. Dok pore ni myero wamed buk mukene me cik?.....
08. Pingo dini opoke ikare ni?.....
09. Baibul twero poko wan?.....
10. Yeyo me Kanica pa Rwot obedo ngo?.....
11. Mono tam wa ki mitiwa ikit pa dano adana ni tye ki kit gin mo?.....
12. Dong watye ki twero me gonyo lok me Baibul iyo ma megwa?.....
13. Ento tye ngat mo makwo matwero coyo buk ma rom ki Baibul?.....
14. Ento Lubanga mono omiyo twero bot ngatmo me coyo buk kun wacci rom ki Baibul?.....
15. Lok pa Lubanga oa ki kwene?.....
16. Lok mene ma bi ngolo kop ikom wa inino me agiki?.....
17. Ada obedo ngo?.....
18. Bot anga ma dano gucitto ka nongo kony?.....
19. Myero wacit ibuk mene me niang ada ma lube ki Kanica?.....
20. Ento tye yoo mapol me nongo larre?.....
21. Baibul pwonyo ni kitim ngo me nongo larre?.....
22. Tye gin mo ma Rwot otito igin acoyane ni myero dano gutim i woro?.....
.....
23. Baibul mono niange?.....
24. Watwero niang Baibul marom?.....
25. Anga matye yoo acel kiken me oo ipolo?.....

PWONY ME APAR WIYE ARIYO [12]

LOK MUKATO PA KANICA

I Tic pa lukwena 2, gu yubo yoo me acaki me Kanica pa Rwot nyo ker ne. Lukwena gu bedo i Jerucalem, gionyo Cwiny Maleng ikom gi, lobo mapol onongo lucungu gi tye pien onongo gugure pi Pentecote. Petero ki lukwena guwaco ni man aye tye me cobo lok ma lanebi Joel oloko, Kricito oto dok en acaki me nino me agiki. Ki tito lok ikom ngut ki weko bal, pimeno dano ma romo alip adek[3000] cwinygi ongut pi kwena dok gibatija gi, Rwot omedogi i Kanica ne. Kwena oa ki i Jerucalem ocito wa i Judea, Samaria, me agiki oromo wilobo ducu ma gin acweya duc guwinyo pire,[Tic pa lukwena 1:8, Matayo 28:19-20, Marako 16:15-16, Jo Kolocai 1:23].

Kanica ocake ikare pa lukwena dok onya mayot yot, i kunge lokke pa Paulo me doko Lakricitayo, en owoto katito lok pa Lubanga i kabedo adek mapat pat, en pe otito kwena bot jo Judea keken ento wa bot lurok bene, adwogi ne omiyo jo ma gularre gudoko pol dok omiyo ki yubu gang lega onyo gang woro pa Rwot i Acia ki Yurop. Ento man pe obedo yot, pien onongo auna-una tye mapol. Me acaki, Kanica ocasto nongo auna-una ki i Jerucalem, menu omiyo lukwena guket woko kama pat pat dok gumede ki tito lok [Tic pa Lukwena 8:1-4]. I kare ma cawa omede, Lu-Roma gukok ikom Lukricitayo pi peko gi mapol dok gubedo ki yub me pwodogi ki i Roma dok ki ilobo ducu ma Lu-Roma onongo loyo. Ki mako Paulo i buc ka gitere i nyim luloc me Roma pi pido ikome. Lok mukato anged nyutu ni lukwena duc kineko gi pi lok pa Kricito kono Jon keken. Alip miya ki million pa dul pa Lukricitayo gu rwenyo kwo gi.

Kadi bed ni auna-una obedo tye mapol, Kanica omede ki dongo dok onya. Auna-una ma pe ogengo Kanica ki nya, ento meno aye gin ma otime ikom Kanica pire kene. Lakwena Paulo olok pi apoka poka ma obitime i anyim. I kit mukene, en owacci nino bi bino ma dul me Kanica pa Rwot gibi aa woko ki i ada ka gicito iyo ma pe tye atir. Ento myero waniang ngo ma en oloko; “utmegiwa, lok ikom dwogo pa Rwotwa Yecu Kricito ki cokewa me rwatte kwede, wabako dogwa botwu ni pe uwek tamwu ogwange oyot oyot, cwinywu pe myeru opoti, kadi pilok ma wuwinyo ki bot lanebi mo nyo pilok ma gitito, nyo kadi pi waraga mo ma giwaco ni oa ki botwa, ma tito ni nino pa Rwot dong oo. Pe wuwek ngat mo obwolwu iyoo ducu, pien nino menu pwud pe bibino, nio wang ma jemo ikom Lubanga kong obedo tye, dok bene nio wang ma dano maturo cik kong onen, dano ma myeru orweny woko matwal. En pyem, dok kette kene me bedo malo ma loyo gin ducu ma gilwongo

ni lubanga, nyo gin mo ma giworo; dok bibedo i wi komme i ot pa Lubanga, kun nyutte kene ni en Lubanga. Pe wupo ni yam atittiwu lok man ikarre ma pud atye botwu? Wungeyo bene gin ma tye ka genge i kare-ni, wek onen ka dong kare oromo. Pien twero ma miyo dano turo cik kombeddi dong tye katic imung; ento ngat ma genge pud bigengo nio ka dong giryeme woko. Lacenne dano ma turo cik binen, ci Rwot Yecu bineko woko ki alur doge, tyeke woko, i kare ma en bidwogo turu ki nen woko ka maleng. Bino pa dano ma turo cik a ki i tic pa Catan kun tye ki teko ducu, ki lanyut mogo ki tango mogo me goba. Dok bibedo ki lwak bwola maracu pi jo ma birwenyo matwal, pien gukwero maro lok me ada ma kono olargi. Pimeno Lubanga biketogi i te twero me bwola, wek guye goba, wek gingol kop oloo jo ma pe ye lok me ada, ento cwinygi yom i timo gin ma pe tye atir” [2 Jo Tecalonika 2:1-12].

I kare ma Paulo tye ka lok ki ludongo me Kanica me Epeco, en owacci, “wugwokke kekenwu ki dwol romiwu ducu ma Cwiny Maleng oketowu me bedo lugwokone wek wukwa lwak pa Lubanga ma en owilogi ki remo me wel madwong pa Wode. Angeyo ni ka apoke wokko kwedwu, orudi mager bidonyo ikinwu ci pe gibitimo kica bot romi dok ikin wun kikomwu bene bia iye jo ma gibilokolok ma ngako dano ci gibwolo lupwonye miyo gilubu kor gi mumiyo acikkowu ni wugwokke, kun wupor ni yam abedo kapwonyo ngat acel acel ikinwu ma pe aling pi mwaki adek kulu dye ceng ki dye wor kun akok ki pig wanga” [Tic Pa Lukwena 20:28-31].

Ka Paulo ocikko, dano mapol ma onongo gitye i Kanica, gua dok gucako telo wii lwak ma lubu Kricito iyoo ma pe opore. Lok macon titti wa ni ngak woko ocake ki aruba-ruba ma otime ikom lutel lobo onyo yubgi, me Kanica. Yub pa Rwot tye ni gang woro onyo gang lega acel acel myero ocung pire kene, obed ki ludongogi dok lumii konygi. Ento ikare ma gumede anyim, gangi woro magi gucako ilo lutelagi malo kun giketo latel acel me loyo gangi woro mogo mukene, i agiki, guyeru latel me loyo dul gang woro nyo Kanica mapat pat, pimeno, omiyo gucimo latel ma loyo wi Kanicagi ducu. Man pe otime inino acel, ento pi mwaki mapol, meno obedo i mwaka 606 A.D. ma latel ma loyo wilobo obedo lawic nyo papa [lawi dul pa Kanica ma ongak], dul ma gupoke ki i ada me Kanica, adwogine obedo Kanica me katolika kit ma wangeyo kwede tinni. Ngo ma otime i Kanica pa Rwot? Luyeyo manok gumedde kadi pe gingeyo ducu, ento Rwot omiyo gicikke-ne ni ker ne onyo Kanica-ne obicung matwal, dok meno gin ma myero otime.

Kadi bed ni ludini me lobo guketo tamgi i Kanica me katolika guloyo duc. Adada menu omiyo guloyo lobo, pi menu oweko mwaki miya ki miya mapol kilwongo ni mwaki me colpiny. Menu otime pien Kanica me Katolika

gukwero ni dano pe myero gukwan Baibul kono lutella dini gi kiken gupore me kwano onyo niang Baibul, dong ka gipwonyo ngo ma Baibul loko bot lwak. Adada menu miyo gipwonyo ngo ma mittigi tye ni dano gunge.

I kare menu, Kanica me katolika gupokke iye ariyo, Lu-Roma ki jange mukene me Grik, i kit pwony me kiro pii ki gin agoya ma dano oyubu ki cinggi. Ka kare dong omedde, Kanica pa katolika ki ludongogi, gumedo pwony i dini gi. Me agikki i mwaki alip acel ki miyabic [1,500], Kanica me katolika gudoko lugopa ikit me pwonygi ki kwo gi pien laco ma nyinge Martine Luda oteme me yubu pwony me Kanica, en ki kome onongo obedo lace-cedo onyo ajwaka pa Lubanga [padere]. Kadi bed kumenu, ki kwanye woko, ci en oweko Kanica ka ocako pwonyo ki tiyo tic ma en otamo ni tye atir. Inge man, dul manyen ocakke, onyo dul me Protanti, inge menu obino dul pa ludini mupoke mapat pat manyen. Pi teme pa dul pa Luda i lobo mapol me nenone ni myero dano odok cen i Baibul. Kadi bed ni gutemme ento pe onyako nyige.

I mwaka alip acel ki miyabiro me oo wa i mwaka alip acel ki miyaboro [1700-1800] onongo ludini ma gupoke mapat pat gitye i lobo ma woko [yurop] ki Amerika, dano ma gu ol ki apoka poka ki lanywen mot mot gucako weko yoo gi ma pe oporeni woko ka dong gudok i Baibul matwal. Mitti-gi onongo pe obedo me cako Kanica ma nyen, ento me dok i magi, twero kwane ki i gin acoya. Menu gin ma gutimo, dok nicakke ikare menu, kwac pi bedo Lukricitayo me cik manyen dok atir owinye i twok lobo ducu ma omiyo dano alip ki alip guweko pwony me kit pa dano ka gudoko kom Lukricitayo ma atir nyo ada, dok me bedo dul me Kanica pa Rwot, kun gitiyo ki Baibul keken me tirrogi.

Lukricitayo, ma gucito ka titto lok me ada i lobo dok gunongo Kanica ma tye atir onongo dong tye i twok lobo me Afrika, Indiya, Racia, Polan ki dul lobo mapol ataa, Kanica menu tye tin kit ma ocakke kwede con. Pe mitte tutwal me yennyo ne kit ma ocakke kwede yam con me niang ni en obedo Kanica me Baibul. Gin ma telo Kanica aye Baibul, dok ka walubu nongo wan Kanica pa Rwot. Kodi aye obedo lok pa Lubanga [Luka 8:11] dok nyako i karen marom ki kare pa lukwena mukato angec ni. Lukricitayo ki dul luyeyo me Kanica pa Kricito, wangeyo ni ker pa Rwot tye me cung matwal. En ocakke yam con wa i kare ma gicakko kwede dok obi mede ki cung matwal, pe tye dano onyo Catan ma tye ki kero me turune. Man obedo ker pa Rwot, Kanicane, en laloyo nia i acakki nio wa i agikki, dok i agikkine en bibedo kacel ki Rwot.

Lapeny

Mii lagam ma rwatte.

01. Kakwene ki i Baibul ma watwero nongo ododo ma lube ki acakki me Kanica pa Rwot?.....
02. I Boma mani ma ocakke ki iye?.....
03. Dano adii ma kimeddo gi i Kanica pa Rwot inino menu?.....
04. Kakwene mukene ma gititto iye kwena?.....
05. Paulo owotto katucu kwena ilobo mapat pat tyen adii?.....
06. Ento Paulo otucu kwena bot Lujudaya keken?.....
07. I lobo ariyo mani ma Kanica ocakke iye macalo adwogi me tic pa Paulo?.....
08. Ngo ma lupwonye gutimo ikare ma guket woko iwi lobo?.....
09. Anga ma oyelo Kanica pa Rwot?.....
10. Lukwena adii ma kinekogi pi niye gi?.....
11. Ento Kanica omedde ki dongo kadi bed kibedo ka unogi?.....
12. Ngo ma Paulo ociko ni obitime i kare me anyim?.....
13. Lweny ikom Kanica ocake nining?.....
14. Ngo ma otime i mwaka 606 A.D.?.....
15. Ngo ma otime ikom Kanica pa Rwot?.....
16. Pingo mwakki mapol mukato angec kilwongo ni mwakki me col piny?..
.....
17. Tit dul ariyo mapat pat ma Kanica pa katolika opoke iye?.....
18. Tuc nying laco ma otute me dwoko Kanica me katolika iyoo me adaa?..
.....
19. Pingo en otime me tirrone?.....
20. Ngo ma otime ki i kom wot meno duc?.....
21. Ento gunyako nyig gi pi dok i ada ma nonge i Baibul?.....
22. Ngo ma otime i mwaka alip acel ki miyabiro me oo wa i mwaka alip acel ki miyaboro (1700-1800)? .....
23. Ento jo meno gucako Kanica manyen i kare ma gudok cen i Baibul ki pwony ikom Kanica pa Rwot?.....
24. Ento en Kanica aceli Lukricitayo gucako iwi lobo ducu?.....
25. Watwero nongo Kanica me ada pa Kricito i karen?.....

PWONY ME APAR WII ADEK [13]

KANICA ME KARRENI

Kanica pa Rwot yam ocakke i mwaki ma romo alip ariyo angec [Tic pa Lukwena 2]. En tye ikareni kit ma yam ocakke kwede. “Man twere nining,” itwero penye. Niwok ki i lubo cik manyen me Kanica.

Mogo gitye ite pwony ma nyutu ni Kanica me kareni rom ki kit ma yam ocakke kwede ma Rwot aye ma tye ki loc iye mwaka ki mwaka ma rom ki kare me Pentecote. Ento man pe ada. Me acakki, waneno ni Rwot owacci ker ne onyo Kanicane pe kitwero turu ne ento bicung matwal [Daniel 2:44, Luka 1:33, Jo Ibru 12:28]. Man nyuttu ni Kanica obedo tye kamo i wilobo nicakke ki i acakki nio wa kombedi. Pe myero obed ka ducu dok kare ducu me niang ni obedo ada. ka mukene, watye ki kodi me ker [Luka 8:11] loko ikom cik manyen. Ka en omedo wel Lukricitayo ikare pa lukwena, en bimedo ikareni bene. Ka jo ma gudoko Lukricitayo ikare pa lukwena guyabo Kanica, ci bedo ada ikareni bene. Pore pi Kanica pa Rwot me bedo ka ducu ka ma cik manyen tye iye. Tek ki ka jo ma tye kwede tiyo gin ma en loko.

Lubanga kare ducu miyo jo ne yoo me lubbe. Omiyo bot Nua kit yoo me yubu yeya [Acaki 6]. Omiyo bot Moses yoo me kema me rwatte, kun cikko ni, “nen ni itiyo jami ducu kun ilubu kit cal ma ginyuttu ki iwi got” [Jo Ibru 8:5]. Pimeno, icik manyen pe wa umu yoo ma atir me Kanica pa Rwot kit macalo Nua ki Moses ki miyogi kit yoo ma myero gulubi, myero wan bene walub kit yoo me Kanica. Kit macalo Nua ki Moses gulubo Lubanga iyo me yubu Yeya ki Kema me Lega, i adwogine, cwiny Lubanga obedo yom, ka walubu pwony me Kanica, cwiny Lubanga bedo yom nikwanyo ka Kanica bedo ikit ma en mito, labongo medo onyo kwanyo ne [Niyabo 22:18, 19].

Lanyut me niang Kanica weng kiketo atir icik manyen. Rwot titto ngo ma Kanica obedo, anga ma ocalo, ocakke ki kwene, ocakke awene, ki nying ma ngene kwede, nying dulle, kit me bedo dulle, kit woro-ne ki kit tic-ce. En nyuttu nga ma obedo lawiye, kit ma giwilo kwede, lalar-ne, ki mukene mapol ataa. En weko akala kala bedo pe me niang en obedo ngo dok ticce obedo ngo. Yoo ne tye atir kit ma lok pa Lubanga tye kwede atir ni.

Gin ma pire tek myero wakwan Baibul ka wek wange Kanica me ada me Baibul. Ka waniang ada ikom en, walubu en, dong wabi bedo dulle, meno rom ki Kanica ma Kricito kikome ocakko. Yat nyako nyigge kikome dok lok pa Lubanga nyako Lukricitayo dok dul me Kanica pa Rwot ikare ni macalo ikare mukato angec.

Kanica pa Kricito twero nonge i twok lobo ducu. En tye kany dok ka ducu.

En twero bedo ka ducu dok kare ducu, wek dano oti gin ma Baibul pwonyo. En twero rweny woko ki i twok lobo kama dano ne pe gitiyo mitti pa Lubanga. Kanica pa Kricito dongo dok nya i kare-ni pien gilubu Baibul keken. En kwero apoka poka dok ilo Kricito. Man aye Kanica acel ma wa kwano pire ki i Baibuli. En pe obedo dul dini ma opoke mapat pat onyo dul pa ludini ma guribe. En pe obedo Protanti, Katolika, onyo dul pa jo ma opoke. En dong obedo ngo? En obedo Kanica pa Rwot, en kumeno niweng.

Kanica pa Rwot pe ki lawiye onyo gang kalle i wilobo. En pe ilo dano mo, dok pe ki dul matek ma kiyubu ingec pa dano. Gang woro acel acel cung pire kene ki yub pa ludongo ma gutegi, Lumi kony, Lutit kwena, Lupwonye ki dulle. Layeyo ma ki ilo malo ne peke pien dano ma ki wiropi dok dok dano ma ki yerogi peke.

Kanica pa Kricito tye ki lumonne ne kare ducu dok ikare ni bene. kit yub pa ludini me kare ni gikwero en pien pe gilubu kit labol gi. Kanica menu gilubu kit pa dano, pe gitwero lubu Lubanga. Gi tye ki niang ni tye dano mogo ma gi temme me lubu Baibul keken, kadi bed ni gi lubu pwony me kit pa dano. Dok gi niang ni Kanica me Baibul lubu Kricito keken dok ruku nying Kricito, ka gi lubu pwony pa dano dok gi ruku nying dano. Jami lweny gi i kom Kanica pa Kricito pe tye atir ento gi mede ki balo cwiny dano, nyuttu-ne iyoo ma pe tye atir, ki mapol ataa. Ento tutte gi kore peke.

Kanica pa Rwot obedo maloyo nicakke ki i acakki. Lumone me lobo ni ducu ki Catan me mac me kapiny pe twero gengo ne. En twero bedo ki wel manok ka i poro ki ma orumu ngette, ento inongo ni dano manok aye gularre [Matayo 7:13-14]. Kricito tye kwede, ento Kanica acel dok bidwogo pi Kanica acel meno [Jo Epeco 5:27, Jon 14:1-6]. En tye Rwot me ker ma mege dok obidwogo pire me miyo ne bot Lubanga [1Jo Korint 15:24]. En tye kwede ento lanyom acel [Niyabo 21:9], Kricito bibino nino mo acel ka jolo lanyom, ma oruku nyinge ni. Ento mukene ni kono? Biwaco botgi ni pe ingeyo gi. Obi putu gi woko [Matayo 15:13]. Ki biguro gi kacel ka giwango gi.

Lega wa pi Lukricitayo ma atir me cik manyen pi dwogo i lok pa Lubanga dok obed me tirro gi. Niang Baibul, ci ibi ngeyo adaa. Tii gin ma en titto ci ibi larre ka gimedi i Kanica pa Rwot, en acel ma ikwano pire i Baibul ni.

Ka pe ibedo ikin dul me Kanica pa Kricito ci walegi ni ibed dulle. Yee i Lubanga, ngut ikom bali, tuc ni Kricito aye wod pa Lubanga dok inong bati-ja kawek inong nilarre [Marako 16:16, Jo Roma 10:10, Tic pa lukwena 2:38]. Ka dong Lubanga obi medi i Kanica ne dok ibi bedo Lakricitayo [Tic pa lukwena 2:47, Tic pa lukwena 11:26]. I twero timo menu? Pe tye ngat mo ma diyo in iye teke ka ikwano Baibul ni, waye ni ibi mito bedo Lakricitayo dok

ibi dyero kwoni duc me bedo i Rwot dok pwoyo wang cor me ker pa Rwot Lubanga.

Lapeny

Mii lagam ma rwatte.

01. Awene ma kicako ki Kanica?.....
02. Kanica tye ikare ni?.....
03. Rwatte bot ngat mo me niang jami mukato anged i kom Kanica wek en onge ni meno Kanica pa Rwot?.....
04. Pi kare ma rom mani ma Rwot owacci ker ne bicung iye?.....
05. Kodi me ker obedo ngo?.....
06. Kodi ne binyako ngo ikare ni?.....
07. Tuc gin ma Lubanga omiyo bot Nua ki Moses?.....
08. Yoo me Kanica pa Rwot tye kwene?.....
09. Lanyut me ngeyo Kanica pa Rwot tye kwene?.....
10. Ngo Rwot wacci wa pi Kanica ne?.....
11. Watwero ngeyo Kanica ma atir me Baibul nining?.....
12. Kanica pa Kricito twero nonge kwene ikare ni?.....
13. Kanica man obedo dul dini mupoke?.....
14. En tye ki wic onyo gang kalle mo iwilobo?.....
15. Anga gi ma lumone me Kanica?.....
16. Jami lweny gi obedo ngo?.....
17. Kanica mono obedo i loc nicakke ki i acakki ne?.....
18. Kricito tye kadwogo pi ngo?.....
19. Lega wa obedo ikom ngo?.....
20. Mii yoo ma twero weko ngat mo obi bedo Lakricitayo ki me Kanica pa Kricito?.....

Alegi i lung kakare nyo pe kakare

01. Kanica ma Kricito oyubuni tye wa ikare ni?	kakare	pe kakare.
02. Tye ento Kanica acel me ada.	kakare	pe kakare.
03. Oruku nying Kricito.	kakare	pe kakare.
04. Ngat mo omyero obed dulle kawek olarre?	kakare	pe kakare.
05. Kricito obi dwogo inino mo acel pi Kanica ne.	kakare	pe kakare.